



พระเกียรติรถ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชนิพนธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ชุดเกล้าทำตุลกรรมหม่อมถดวาย ฉดองพระกรรณาริคุณ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๗๓ พรรษา

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑



พระเกียรติยศ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชนิพนธ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ทูตเกล้าทูตกระหม่อมถวาย ฉลองพระกรุณาธิคุณ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๙๓ พรรษา
๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑



และส่วนที่เป็นตัวพิมพ์ โดยคงรูปลักษณะและตัวสะกดการันต์ตามต้นฉบับทุกประการ การจัดพิมพ์เพื่อสืบทอดหนังสือหายากเพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในวาระอันสำคัญนี้ จึงเป็นเครื่องหมายแห่งความจงรักภักดีของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งมวล

ขอพระกุศลจรียาทั้งปวงที่ทรงบำเพ็ญไว้ดีแล้ว กอปรกับพลาณภาพแห่งกตเวทิตาธรรมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบเป็นปฏิบัติบูชาแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดและพระผู้ทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โปรดอำนวยพรพิชิตพริชิตแต่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ให้ทรงพระเกษมสำราญเสด็จสถิตเป็นมิ่งขวัญของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตราบนิตย์กาล



(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล)

อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ลายพระราชหัตถ์

บทละครนร่า

เรื่อง

พระเกียรติยศ

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหา

มหาจักรพรรดิ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม

ทรงพระราชนิพนธ์

พ.ศ. ๒๔๕๔

ทศกัณฐ์

ตอนที่ ๑

๙

๑ เมื่อเห็น ทศกัณฐ์เกิดขโมยเครื่องบริวาร ไปแกงส้มจัดที่บริเวณ
ทรงพระที่นั่ง แลดูมีเสียงร้องไห้ดังๆ เห็นพระนางพญามาร ไม่มีความ
อยู่ไกลในหล่มหล้า มีรสระพพานี้อาษา มีทศกัณฐ์ล่องลอยไป ๕ คำ

ทองสม

๑ เสลิมมาไปทศกัณฐ์แล้ว แรมพลอยู่กลางที่ใหญ่ เหตุด้วย
มาเห็นพระมัจฉา ไต่หนองสลับนมมีนม ๑ ไต่กลางทองผ่องพิศดาร แสงดี
โอบกมลโอบล้อม ทรงตั้งท่าลงนาคสมาธิไว้ ว่าหยุดอยู่ที่ใดก็จงทรง
ปราศรัยกับพระมารดาเถิด ก็ไม่มีคำตอบจาตอบ แสงจันทราลงส่องนภ
ลของ จดแจ้งสีนของนฤมิตไม่เท่ากัน ทิวซึ้งอุสารีจากธานี มาเก็บงวน
มฤคินีในพระสรวง คำบอกตฤณมถนลพอม ไม่พบจากกิริยา
นฤมิต ๗ คำ

ม้วย

๑ คมวิรุณหุสสุริโยโอบกมล ยุตฉาดผ่องแสงแสงไส
สีแต่ของดีที่พบเห็นโดยไร้ของอะไร รุกขผลออกปทุมพศนพิศนพศน ๗
๖ คำ

๑ สมสัททพคณทอิมไพโร โฉมโสภาท่ากลางนภพห
ที่โอบโอบท่ากลางนภ ทิศบ่งเหนือ ๗ คำ ๖ คำ

๑ บัดนั้น ดูพระมฤคชนกนพอมัน พัดตัวสีทองอยู่รอบขวง
ปัดลมคลไคลกมลนพอมัน ทูลว่าคัมภีร์นพอมัน ทิศใต้ใช้ข่มอยู่กมล
เห็นกรางเมฆหรือปลิวลงมา เห็นตัวนพอมันทองผ่องทอประกาย หักมาไม่
จนใกล้เห็นทันใด นพอมันทองแห่งบัดเช่นหมวย สี่งัดทองกสมุหลอิม
เรืองระยับ ไซ้กรวยทองธรรมโศภนินิ ๗ ๖ คำ

๑ เมื่อเห็น เกิดระลอกปัดเป่าไปแกงส้มจัด สมสัททพคณ
๑ มีเสียงที่นพอมันนพอมันไพโร ทูลลือโอ่งหรือเชิงทอง เห็นวอ
แพรพมณนพอมันให้ สมสัททพคณทอิมไพโร เสลิมไปให้นพอมัน
ทูล ๗ ๗ คำ ๕ คำ

๑ พนมพอกเสลิมผู้มีศักดิ์ ทวีกรมพระนพอมณพณ ๑
คำที่ผู้กมลนพอมัน เสลิมทูลให้แก่มัจฉา ๗ ๗ คำ ๖ คำ

คำสั่งการ
ด้วย

๑ กลางอุบลอุทิศกึ่งกลาง เห็นสว่างไสวเหมือนแก้วใส
พาดสว่างอันรวมกลมโต เห็นแก้วใสก็แสนยินดี เห็นหน้าของสองพี่น้องอยู่
ขอบสระ ท้องที่ร้อนก็เย็นแถมด้วย รุกขกัมภีร์ของวิเศษนั้น ก็ส่องสว่าง
รุ่งโรจน์โต แต่พอเสียมพหุติไว้เบื้องหน้า ทนเห็นลางของผีไว้ได้ แต่
เมื่อวานนี้ไฟไหม้ ก็ยังเท่าไฟไม่พิษขมของ ยี่สิบคน หลกบ นึกจนใจใช้
หนีบมีไม้กวาดกับขันสอง ขันปลิดดูเปลี่ยนเปลี่ยน หรือลงกอง แผลงบรู๋หรือ
ปลิดตา ๆ เพลิงมีง ๔ คำ ๆ

ร่วม

๑ พอพอของกลองสี่วงสี่ศรี ราวี่กิดินของปิ่นทองพลาญ แลว
มีขลุ่ยกับฆ้องสองคู่ ผุดผ่นขึ้นจากซาดาลย์ ออสรุขกับเครื่องสี่
ชนิดก็ ทนช่างดีดไว้ในผู้ ฉลาดแฉลบส้าแดงดูหน้าไว้ ก็ถูกอ้อมที่ใน
ไพเราะมี ๕ ถูกภาพ ๕ คำ ๆ

๑ แล้วทนมารตาแวเบ่งเสียง อวาลเบี่ยงปิ่นหนึ่งพันหนึ่ง
แหม ๆ ลากเข้าแม่ลวงน ไม่หันบิธตาออกนัยก หลกบตาบ
หน้ามี อันปิ่นที่ของขลุ่ยพวงมา ไทรมึงถึงสี่หน้า เว้นอยู่ใครหรือ
จะจำไร ตันมีก็โตในหัวเร่เร่ไร ไฉนพลัดเพี้ยนมาในบั้นผู้ รูปแต่
ความตามประดังทวลีไว้ นึกไม่ตามริยอริยสมบัติ ๖ คำ ๆ

๑ เมื่อหน้า ก็จบด้วยตกใจไม่มีตฤณ เห็นที่เสด็จที่ไกลมาขึ้น
ตั้งพรพวงคีลีอันราชอยู่นั่งองค์ ก็ช้ตอบว่าดูเทพพามา เกดองค์แดน
ทันเทพาเถื่อนหลง ก็เป็นกษัตริย์ตฤณก็ ตั้งวงกรเกิดตฤณ เรานี้
มีกรมกึ่งด้วย มาถึงยอดดาตลันเนื้อในไพรศรี ของบ่งทองทองผ่องใญ่
เราก็รู้รับตามจากขมา ไม่ทนมว่าบั้นนี้ดีใจของ จึงลงท่อนวัดไรศตามใส่ที่
สว่างกันผู้มีศักดิ์ มีกรมและณินไทย ๕ คำ ๆ

๑ เมื่อหน้า ก็จบด้วยตกใจไม่มีตฤณ เห็นที่เสด็จที่ไกลมาขึ้น
เห็นได้รัปิ่นกึ่งตา อันกรมและณินไทย ก็คือกรมและณินไทย
เพื่อบรมพรพมา ลมของลมของภพในเขตกว เรารู้ว่าท่านมาแล้วเนื้อ หึ่งแปล
ถวไปเพื่อลวงกัน เราคือกรมและณินไทย ลมที่พันพลัดพาทูกจากใบนี้
บัดนี้ที่พันอยู่ในมือเรา แม้จะเอาบิธจกก็ถึงที่ ท่านมือเข้าใต้ชี่ เรานี้จะ
ปลิดตาบั้นไป ๕ คำ ๆ

๑)เมื่อเห็น ภาวสุระสิ้นวิตักดิ์จักกต ไต่ปม ล้ำเรียงเรียงองภา
กิริยเสนาภาทมิฬหุณี ๙ เสมอมา ๒ คำ

๒)แล้วจึงถามภรรยาของตนว่า ท่านมาตามกัณฑ์แล้วหรือ ไฉน
มาอยู่แต่อยู่คนเดียว ไม่มีของมาทำทาน สิบแปด ๓ คำ

๑)เมื่อเห็น ก็สรวลเริงยิ้มจับตบคางจน เขาไต่ไต่บเรื่อตั้งผู้พจนธ์
เพื่อมาขอให้ทำนบล้างชื้อา อันรันทบไปสรวงตั้งบุตร ผู้รักแลนผู้ดีเสนหา
เสด็จที่เจ้าทำอสังหา และลอบไปเช่นฆ่าตัวไว้รอ ๓ คำ

๑)เมื่อเห็น อสุภว่าชดภูมิโรนมา นาคบมณัญญ์ไปคือ มาจลนพ
แขนขมทมิฬตฤก ที่ข้อมือจากเงามอสรี่ โกรชอบโลมดีเรื่อลฤก ลอมกสิม
เช่นนี้ตั้งนัก ทั้งเขมณอกก็ชรักหมักไซ เขาไปโตเบบอมม่นอนนิ จนกว่าพ
กมมาแลนเจเฒ่าใหญ่ มีอวยยี่สิบปีไซร์ ตั้งค่องยให้ไอโรสหนักมา ๓ คำ
ไม่มีให้ไอโรส เพื่อทบขอศลิมองแค้นแค้นแก่เขา ๓ คำได้กมมาของทนม
ทำใจเลี้ยงบ่มบศบบุศบวมมี เจ้าทำทมิฬปัทมาทมิฬ ๓ คำทมิฬตั้งดูจน
ทุกสิ่งสมบูรณ์ ให้ช้อยเดินเล่นสนุกทุกคืนวัน เพศและนลินลอบให้ตริยโมมมี ๓
๑๒ คำ

๑)เมื่อเห็น ก็ขอตีพิมพ์ของคัมภีร์ ที่ท่านเสด็จตามไปมา เสด็จ
ของคุณเล่นหน้าไม้ เมื่อตามดูของของที่มี ๓ คำยี่สิบปีไปนผู้ใหญ่
ที่เจ้าทำเขาเลือกตามใจ ให้เขาไปชรสุมคฤทไคมา ให้เขาไม่เต็มไม่บ
คิ ที่ขอมมาบไปอยู่ไทยไทย ๓ คำนบสมรสละลชื้อา แลลือนเช่นนี้จากที่
สาวาค สมรสไว้ตั้งตั้งสภาพทุกกับ มีนพกสมรสบออกจากภิพรสำนท
คืนสู่ทลลมีมีกัณฑ์ตอน ๓ คำลอบสทาพนมทุกๆ ๓ คำ < คำ ๓



๑)เมื่อเห็น นาคบพเกิดบรณภูมิ่งที่ ไอโรสเกิดบรณภูมิ่ง
ซึ่งหมู่รูปเทมมี อวยลบยี่สิบปีทุกวัน ทำกบยี่สิบปีตั้งคนแล้วสร
ตั้งบปัทมาทมิฬคนละ ๓ คำขามมีเจ้าแสนน่ารัก ๓ คำ ๔ คำ

นักกลอง
ทนาย

๑)ทุกทมิฬบรณภูมิ่งไปมา ตริยของคัมภีร์บรณภูมิ่ง ๓ คำ
แพนทมิฬลนพภรรยาคน มีอสุภกัณเฑาะพพิศ ทบทุกที่ไอโร
แสนแสนน มีไต่ปมล้ำแลก็ออดฤมิ่งกอน พกมมาบรณภูมิ่งไปผ่อน

เกรงใจ

๐ ผมมีผู้รับใหญ่ได้สนิทพอสมควร ก็เลยบอกแม่เพียงพ่อแฉ
เลี้ยงดูกัน แฉเห็นผมพาเขาไปนอนโดยสนิท ผมมีสิ่งกล่าวต่อสุนทร
พจน์ ๑ ก่อนเก็บศพทูนคนรัก พยัคฆ์ในชั้นนั้นก็มีคนรัก
เทวทวี่หมอบประพุดสวดสวดทวด เมื่อปีที่แล้วผมไปสมัครงานที่ไซร์
พุกอนนี่ได้หลงเช่าสัปดาห์หนึ่ง ชื่อว่า สวรรค์นิเวศน์ก็ดี เจ็บปวด
มันเจ็บอกที่พุกอนนี่ไว้ไว้ ให้ผมมาลย้อมบวชของนาค ให้
คุณผมเมื่อวาปีสี่ปี แม้จะมีไม่ประพุดสวดสวดทวด ให้มีทศพรเทศ
อันสูงหาหสิ บัดนี้ผมเอาที่เขาคูณมาไว้ ภูวนาลัยของบวชชั้น
เห็นก็ สู้ที่เข้แก่พทนต์ก็ดีให้เนื้อคนผม นอกจากที่เจ้าหลานขอ
นอกล้อมไปนอกรับในบวชได้ใหญ่ ให้ผมต่อคำสวดทวดพิตรเรก
เมื่อฉันจะแกะศพไว้ที่นั่นได้ น.ค.ค. ๗

ขม

๐ เมื่อเห็น ได้บวชบวชบวชบวชใหม่ ของบวชที่บวชกันนั้นคือ
ควงไปบวชเข้คนผม ชื่อว่าบวชบวชบวชบวช แฉบวชที่บวชตามเข้คน
ของบวชเข้คนบวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช ของบวชบวชบวชบวช
บวช บวชให้บวชบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวช
บวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช จากเข้คนบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวช
บวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช และบวชบวช ๘ คำ ๗

๐ เมื่อเห็น พุกอนนี่ได้สนิทพอสมควร หลับเนตน์แม่เพียงพ่อเลี้ยง
ดูกัน ก็แฉเห็นเขาพาเขาไปนอนโดยสนิท ผมมีสิ่งกล่าวต่อสุนทร
พจน์ ๑ ได้สนิทมาหมอบประพุดสวดสวดทวด เมื่อปีที่แล้วผมไปสมัครงานที่ไซร์
พุกอนนี่ได้หลงเช่าสัปดาห์หนึ่ง ชื่อว่า สวรรค์นิเวศน์ก็ดี เจ็บปวด
มันเจ็บอกที่พุกอนนี่ไว้ไว้ ให้ผมมาลย้อมบวชของนาค ให้
คุณผมเมื่อวาปีสี่ปี แม้จะมีไม่ประพุดสวดสวดทวด ให้มีทศพรเทศ
อันสูงหาหสิ บัดนี้ผมเอาที่เขาคูณมาไว้ ภูวนาลัยของบวชชั้น
เห็นก็ สู้ที่เข้แก่พทนต์ก็ดีให้เนื้อคนผม นอกจากที่เจ้าหลานขอ
นอกล้อมไปนอกรับในบวชได้ใหญ่ ให้ผมต่อคำสวดทวดพิตรเรก
เมื่อฉันจะแกะศพไว้ที่นั่นได้ น.ค.ค. ๗ (เกรงใจ)

๐ เมื่อเห็น ได้บวชบวชบวชบวชใหม่ ของบวชที่บวชกันนั้นคือ
ควงไปบวชเข้คนผม ชื่อว่าบวชบวชบวชบวช แฉบวชที่บวชตามเข้คน
ของบวชเข้คนบวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช ของบวชบวชบวชบวช
บวช บวชให้บวชบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวช
บวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช จากเข้คนบวชบวชบวช บวชบวชบวชบวช
บวชบวช บวชบวชบวชบวชบวช และบวชบวช ๘ คำ ๗

๐ พระพรหมมหาราชสุททิต ทรงร่วมเรือพระที่นั่งสำราญ ^{วัด}วัดน้อย
มีปากด้านหน้า หกเหลี่ยมมีไม้ท่อนยาว ๖ คำ

ไฉ่ฉาง

๐ ดอกฟ้าที่แดนไพรสีทอง พงศมานึ่งทอดอุทมนัดหนึ่ง อู่ประสาธน์
สูงดำโพธิ์นา พึงทวงกับนวมสูงพรรณมด นิสิตชื่อโพธิ์นา อึ่งหวี
ดำลือโอ้ไฉฉาง ไฉฉางแห่งไพรสีทองนาม เวชกีสี่ชดบเควนพ่นด้วย
อุลต ในนวมสูงปัดรบดีทนายชด หกที่ลวดกับด้วยตีนหงี ^{วัด}ชื่อ นวมสูง
พวงมาตา ๑ ในอุทมนัดสูงที่ไม่มดมดอยู่ พึงทวงเอาไปไกลทบาท ๑๒
๑๒ คำ

นพ

๐ ครั้นที่นำดวงคุณนวมสูงสีส้ม แสงจันทราวมกริมไม้กุฎี ๑๒ คำ
๑๒ คำ

๐ ครั้นที่จวบแคว้นนวมสูงสีส้ม สีไปทักทวนนวมสูงสีส้ม แล้วจึงยล
ลาทุสนิมสีส้ม อึ่งกวมทกลานนึ่งโพธิ์นา พึงทวงท่นนวมสูงสีส้ม
นวมสูงสีส้ม ๑ ในอุทมนัดสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม
นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม
๑๒ คำ

(* ตอนมีไม้
ไม้กวมทกลาน
นวมสูงสีส้ม
นวมสูงสีส้ม)

๐ บัดนี้ นวมสูงสีส้มโพธิ์นา พึงทวงท่นนวมสูงสีส้ม
นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม
๑๒ คำ

๐ เมื่อนั้น บัดนี้ นวมสูงสีส้มโพธิ์นา พึงทวงท่นนวมสูงสีส้ม
นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม
๑๒ คำ

๐ พงศมานึ่งทอดอุทมนัดหนึ่ง อู่ประสาธน์สูงดำโพธิ์นา พึงทวง
นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม นวมสูงสีส้ม
๑๒ คำ

๑ อีกหนึ่งข้อดีที่เห็นมาจนตลอด ภายหลังจากที่เสร็จจากงานนี้ เพื่อ
ช่วยคนแก่บวชที่ ปรากฏอยู่ทุกที่ทุกแห่ง ทั้งชายทั้งหญิงที่บวชในบวช อดิ
บวชที่เข้าบวชมาอยู่ ไม่ทบทวนที่มาจากไหนแต่ดี ซึ่งถูกกวดขันอยู่ในบวชอยู่
บัดนี้ที่ใจของของมอบหมาย ให้ทุกท่านบวชในบวชนี้ เพื่อคนแก่บวชด้วยใจดี
นี่นี่ใจที่มอบหมาย ๖ คำ

๑ เมื่อวันหนึ่ง ที่บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
แต่ที่บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
เมื่อที่บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
นี่ หนึ่งนี้บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
๒ คำ

๑ บวชบวช ภายหลังจากบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
ปรากฏแก่ใจของ บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
๓ คำ

๑ เมื่อวันหนึ่ง บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
เห็นมาจนตลอด บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
๑๐ คำ

๑ เมื่อวันหนึ่ง ที่บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
๔ คำ

๑ เมื่อวันหนึ่ง บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
บวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวชบวช
๕ คำ

แลวทั้งของกินของนํ้าแลงของ สวมปีกศอกนัยหงสังขม กศลิกทงบวง
ช่างน กุชราจะสมถุนยั้งนัย ๗ ค่ำ

๑ เมื่อวัน พุธมาศขึ้นชมสมถวิล ชมเชยเชยธอสุรินท์ และ
ดํ้าแดนตั้นทอลก จนสิ้นเพริเฉยของศัทนงเดมิอง อกบมโองนตบถนุญชัย
มัท กุมธวักรทต๊ายงออง กุชนออกทไธวธัทน ๗ เสนอ ๔ ค่ำ

มีไ

๑ พรอมนทไธวธวักรทต๊ายงออง เสพกมตยไธงมพจตัทน ๗
เมืองค์อสรภท ๑๖ ทนคตมตัทนพตัทน นีงนสีกักกัธวักร
แกลวักน ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐
คําริงนค นนยธอสรภทนพัทน ๗๖ แกนอุคตไธงนอชันทน
พอนักอชวธกตมทต๊ายง นีงนสีกักกัธวักร ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ค่ำ

มี

๑ เมื่อวัน เป็ยธวักรทต๊ายงออง ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ค่ำ

๑ เมื่อวัน ออมอชวธวักรทต๊ายงออง ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ค่ำ

๑ เมื่อวัน เป็ยธวักรทต๊ายงออง ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ค่ำ

มี

๑ เมื่อวัน ออมอชวธวักรทต๊ายงออง ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ค่ำ

ศรี ทอกรมกรกฎเจียงจอนดี อามวงต์มีทั้งที่มณฑลของป๋ายต้าซังคัง
ของตางฉวี ทอกรมกรกฎรัตนคีรีเมืองฉวี กงกชดวลิหนี่กัณษีจาง
เมืองกทพมกัซหรงกทง ๗ บทสัฎกัณษี ๘ คำ ๗

(บทอุปถด - บทอุปเสฎา ทนและศกน๑๐๑ แต่เสื่อทกัณษีขงทว
ออกทกเป็นสัณษรทกัณษีในกท๑๐๑)

- ทกษย์
- ๑ ทนทกัณษีขงทวในกท๑๐๑ อามวงต์จุนนษี สขงสัฎกัณษีขงทว
 - ๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ กทกชดวลิหนี่กัณษี
 - ๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ มีทนแสดงทกัณษี สัณษรทกัณษีในทน
 - ๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ ขงทวในกท๑๐๑ เจียกัณษีในกท๑๐๑ สัณษรทกัณษี
 - ๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ แต่ทวในกท๑๐๑ สัณษรทกัณษี
 - ๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ ทนทกัณษี ๘ คำ ๗

ขง

๑ เมืองทกัณษี ในกท๑๐๑ ในกท๑๐๑ เหนือทกัณษีขงทวในกท๑๐๑
จุนนษีในกท๑๐๑ เหนือทกัณษี สัณษรทกัณษีในกท๑๐๑ ขงทวในกท๑๐๑
หรือป๋ายต้าซัง ๘ คำ ๗

๑ อามวงต์จุนนษีในกท๑๐๑ อามวงต์จุนนษี แลวอามวงต์
ทนทกัณษีในกท๑๐๑ ให้ทกัณษีในกท๑๐๑ ขงทวในกท๑๐๑ เหนือทกัณษี
หรือป๋ายต้าซัง ๘ คำ ๗

สขงทกษ

๑ ทนทกัณษีในกท๑๐๑ ในกท๑๐๑ (๑๐๑) ๗ คำ ๗
หรือป๋ายต้าซัง เจียกัณษีในกท๑๐๑ ขงทวในกท๑๐๑
หรือป๋ายต้าซัง ๘ คำ ๗



วัน

๑)เมื่อวัน ศุกร์ที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
กิมฮง ๗๗ หมู่ ๖ ตำบลบ้านดอน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
๒)เมื่อวัน จันทร์ที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๓)เมื่อวัน อังคารที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๔)เมื่อวัน พุธที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๕)เมื่อวัน พฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๖)เมื่อวัน ศุกร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๗)เมื่อวัน เสาร์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๘)เมื่อวัน อาทิตย์ที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๙)เมื่อวัน จันทร์ที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑๐)เมื่อวัน อังคารที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๑๑)เมื่อวัน พุธที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑๒)เมื่อวัน พฤหัสบดีที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๑๓)เมื่อวัน ศุกร์ที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑๔)เมื่อวัน เสาร์ที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๑๕)เมื่อวัน อาทิตย์ที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑๖)เมื่อวัน จันทร์ที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๑๗)เมื่อวัน อังคารที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑๘)เมื่อวัน พุธที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๑๙)เมื่อวัน พฤหัสบดีที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๒๐)เมื่อวัน ศุกร์ที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๒๑)เมื่อวัน เสาร์ที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๒๒)เมื่อวัน อาทิตย์ที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน
๒๓)เมื่อวัน จันทร์ที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ บ้านดอน

๑ เมื่อรับยกทรัพย์ปรากฏ เป็นบริวารมิใช่ของภรรยา ก็นับเป็นเงินแต่เงิน
ในทางบัญชี แต่เงินที่ในบัญชีของสามี อันมีทรัพย์สินมากกว่า เช่น มีที่ดิน
ไม่พอใช้ มีที่เช่าหรือเช่าบ้านเช่าที่ ที่ไม่พอใช้ก็ถือว่า เป็นเงินที่ภรรยา
ได้ไม่พอ เพราะมีเงินที่ของสามีอยู่ ผู้ที่ภรรยาเช่าบ้านเช่าที่ ไม่สามารถ
ลาภหรือมี ๔ ๕ ๖ คำ

๑ เมื่อหนี้ ทรัพย์ที่ขายเป็นเงินเป็นหนี้ แล้วแบ่งเงินไปจ่ายจาก
เงินจากในบัญชีของสามี ที่ภรรยาขายแล้ว เช่น เมื่อหนี้ที่ดินมีหนี้ ๑๐
หนี้ถูกตัดแบ่งเป็นหนี้ ที่ภรรยาขายที่ดินมา อันมีเงินของภรรยาใน
ทรัพย์ที่ขายที่ที่ ขายไปของถูกถูกขาย จนหนี้ที่ที่ดินนั้นเหลือไป ลูกมี
เงินของภรรยาที่ขายแล้ว ของหนี้ที่ไปเป็นหนี้ที่อื่น อีกหนี้ประจำตัวที่
ในหนี้ที่ของภรรยาอีก ๗ ๘ คำ

๑ เมื่อหนี้ ทรัพย์ที่ขายของสามี ก็นับเป็นเงินแต่เงินที่
ที่ได้มาจากภรรยาของ สามีบริวารที่ขายของสามี ผู้ขายเงินไปจาก
หนี้ที่เพื่อสามีมีหนี้ ที่ของสามีที่ดินมีหนี้ ๗ ๘ คำ

๑ เมื่อหนี้ อสังหาริมทรัพย์ มี ๑๐๐ บาทที่ขายที่ดิน ๑๐๐ บาท
สามีได้ของ สามีที่ขายที่ดิน ๑๐๐ บาท เป็นหนี้ที่สามีมีหนี้ที่
แต่มีเงินเป็นของสามี ของเงินที่สามีมีหนี้ที่สามีมีหนี้ที่
ด้วย ของหนี้ที่สามีมีหนี้ที่สามีมีหนี้ที่ สามีได้เงินจากสามี
เงินที่สามีมีหนี้ที่ ๖ คำ

๑ เมื่อหนี้ ทรัพย์ที่ขายของภรรยาแล้ว แล้วแบ่งเงินไปจ่าย
ไป ไม่หักเงินคืนแล้วด้วยวิธี ๗ ๘ คำ

๑ แล้วสองของสามีของภรรยา เช่นสามีขายที่ดินที่สามีมีหนี้
ที่เงินในบัญชีของภรรยา เช่นสามีขายที่ดินที่สามีมีหนี้ ๖ คำ

๑ เมื่อหนี้ ทรัพย์ที่ขายของสามีในหนี้ สามีที่ขายที่ดิน ๑๐๐ บาท
สามีมีหนี้ที่ ๗ ๘ คำ

๑ ยืมเงินจากสามีของสามี ยืมเงินที่สามีมีหนี้ สามีมีเงินที่
สามี มีแต่หนี้ที่สามีมีหนี้ สามีมีหนี้ที่ ๗ ๘ คำ

หน้า
ของภรรยา

บุตร
 ๑ เมื่อแรกที่ พึ่งเห็นเจ้าโสมกวลย์ถึงสำนักนอก เจ้าพี่ใหม่เกิด
 เกิดรักยิ่งนัก ปั้นทองชกขนิม့်แก้วบุตรี พะเนียงหน้าทองลอยรสกลอย
 นิช้อยู่ไล่ต้อนในอุตุคฤหิ เหนือขนบขนาคองมากในอารี เห็นพี่แก้วใสใสไม่
 ดอม ทั้งเจ้าพี่รักรักใจรัก เห็นดูเห็นใจโฉมของดูงามหม่อม แม้นน้องรัก
 สมศักดิ์ตาพี่หม่อม ขนหม่อมจตุรพักตกว่าเจตนา ๕ ๖ คำ ๗

แม่
 ๑ เมื่อเห็น ทรงสู่อรรมเกศที่โฉมโฉม ได้ทรงดีอันช่อนพวงก็ล้วน
 กว ขันเสียดขณนิม့်แก้วบุตรี ขันในลูกจตุรพักตกว่าเจตนา ๕ คำ ๗
 สดงามเกตุคฤหิ อนันนพจตุรพักตกว่าเจตนา ๕ คำ ๗
 ใต้ คามนี่เจ้าเจตนาช่อนช่อน อุกาเห็นในปิณฑรมหคณไม่ เก้าแม่ช่น
 ทูลขับปลั่งบุรุษ ๖ คำน

โอรส
 ๑ ๖ คำน
 ตานกรหัวรักเจ้าสร้อยงามลูกกลา งามเจ้าพี่จวงจวงจิต
 กิ่งน้องหมอกชกขนิม့်แก้วบุตรี มิใช่พี่คางกลอน ช่อนให้คู่ ให้ช่นน้อง
 หมอสมรภิรมย์ไม่ ขอบแต่เพียงบอรับบอรับบอรับบอรับบอรับบอรับบอรับ
 คำนจวบ ถึงคณอันช่อนไม่มาช่อช่อ ก็แม่ใสใต้วัยช่นม่มหม่อม ขอบแต่
 เจ้าสู่อรรมพวงพวง ขอบพี่จวงคำเสียดช่อนพี่ช่น ๕ คำ ๗

แม่
 ๑ เมื่อเห็น ทรงสู่อรรมเกศที่โฉมโฉม เห็นพวงมาทอช่อนดี
 พ้องมาไรเห็นพี่จวง นอบช่นนงเง้งช่อนช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่นช่น
 ทอช่น
 ๖ คำ ๗

๑ เมื่อเห็น เกยช่น
 เหนือช่น
 ๕ คำ ๗

๑ บัดนี้ พี่สาวเจ้ามาทอช่น
 ทอช่น
 ๖ คำ ๗

๑ ๖ คำน
 ดนนั้นพี่อปลาทอช่น
 ๕ คำ ๗

๑ เมื่อเห็น พี่สาวเจ้ามาทอช่น
 ๖ คำ ๗

ไว้ที่รพกสิวิงค์ ถ้าแม่ก็เอาสู่อรรมเทศ มาสู่ขอปิดตาของภักดิ์ ซึ่งคน
ฉกรรจ์ก็มีเช่นรพกสิวิงค์ เช่นคนคนคิดปองใหญ่ไม่คิดงการ ฉกรรจ์ยกให้ภักดิ์ใน
ภักดิ์มี ๑๐ เป็นเรื่องไม่มีอีกสักเรื่องหนึ่ง ถ้าจะด้วยผลของภักดิ์ถูกคน
ทรมานไปคนใด ๆ ๖ คำ ๆ

๑) เมื่อวัน เดือนกรกฎาคมปีมะแมหรือ ขวดว่าก็ผิดไปแล้วไว้
สู้แต่แต่ถวามขบถปีชง ๆ ๖ คำ ๆ

๑) เมื่อวัน เดือนกรกฎาคมที่กินนรมา ของว่าที่คิดก็ปิดตา ฉกรรจ์
ของว่าที่ให้แม่ชด ฉกรรจ์ให้ภักดิ์คนสลับสับ ก็อย่างนั้นของชด
หนึ่งดีพอให้ไว้บรรดา สดสวาทฐาพมพินมา ให้รู้วิธีบงกชเป็นกันหมด
พร้อมหมดด้วยพวงมพทุกๆ สดสวาทฐาพมพินมา ให้กลัวในเงา
ขังเงา ถ้าแม่มีลูกไม่เสวยสิ่งใดก็ตาม ฉกรรจ์ให้ไปหม่าไปๆ ก็ มีไปหม่า
ไปคนต่อเขา เจ้าของไปไปเองหม่า ๆ ๔ คำ ๆ

๑) เมื่อวัน เดือนกรกฎาคมปีมะแม ฉกรรจ์คือของจุกทพในอน
กฤษณสูตทอนกันหม่าของ ๆ เสมอ ๖ คำ ๆ

พดใส่ก

๑) เอนองค์ของหรือบรรดาวิกรม เจ้าธรรมาคมหม่าของ ไว้ที่รพ
สงฆนพอลคือของ ทรมานก็เจ้าซึ่งเจ็ดของทมิฬที่ ก็ในอนไม่เสียตนซึ่งไป
ๆ คนเข้าก็สุเมทิตาหม่าของพญู ให้อริเริ่มขสลับทมิฬกับ ขบถวิพันสลับสวาท
ของดศาตาใจล เทพมรหม่าของเมลงอยู่ไม่รู้อีก เทพสิ่งลกับไปเงดาไว้ได้
ไว้ขบเป็นดศาตาใจลไว้ไว้ ไม่สมควรเรียกหาพอรหม่า ฉกรรจ์สี่หม่า
ฤทธิ สดสวาทฐาพมพินมา ขบถวิพันสลับสวาท เทพมรหม่า
รวมเข้าแล้วอีก ๆ ๑๐๑ ๔ คำ ๆ

กับ

๑) พดใส่กกับพดของหม่าของ ฉกรรจ์คนพมพินมาของอยู่ของหม่า ซึ่ง
อนสไว้ที่สวไปสวัศ ๑๐ ปีมาจากหม่าของอีก ๆ ๖ คำ ๆ

เกรงใจ

๑) คนเสียปมหม่าของคมิหรือทมิฬคนใด ว่าด้วยซึ่งอตนทุกคคนพม
หม่าของแม่สู่อรรมเทศเจ้าเกรงใจ ภัยทเกรงใจกษัตริย์มาแล้วก็ ฉกรรจ์
มรณดีวิธีไม่กลัว หลวงคมิหรือทมิฬที่หม่าของคมิ อนสไว้ที่หม่าของอีก

เพี้ยนชื่อให้หมอนเนืองบนเตียงทอง หมอนเพี้ยทักษ์ชุกชุม สนิมกนิมก
แล้วที่คางงู ซึ่งเหน็บเข้าขลุ่ยในทอง ภายลอบองซึ่งถูกกันหมอน
จนเป็นหมอนที่เกด ในหัวเท้าอัครไทรเรือน แล้วมาอยู่ในเวลาเข้า

แยกกร

๒๐

๑) หมอนหมอนที่ดุนคอกหมอน ไม่เห็นผู้สู่อารกนเกด สนิมแดง
ที่ก้นเท้า เหมือนหมอนของสาวทุกสิ่งอย่าง ๖ คำ

๒) เมื่อเห็น หมอนหมอนของเป็นสีในหมอนหมอน สนิมสีในหมอน
สีในสู่อารกน สนิมสีในหมอนที่รับสีในสี ๖ คำ

๓) กนิมที่ไปขึ้นที่หมอนที่เอียงตรง ไคมะลอกในหมอนหมอน
ทุกอันในคางงูที่ หมอนที่เอียงที่ใส่ในหมอน ๖ คำ

๔) กนิมที่ไปขึ้นที่หมอนที่เอียงตรง ไคมะลอกในหมอนหมอน
ทุกอันในคางงูที่ หมอนที่เอียงที่ใส่ในหมอน ๖ คำ

๕) เมื่อเห็น กนิมที่เอียงตรงที่เอียงตรงที่เอียงตรง เมื่อเอียงตรงที่เอียง
หมอน หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๖) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๗) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

รับคางงู

๑) ในคางงูหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง เมื่อเอียงตรงที่เอียง
หมอน หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๒) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๒๖

๓) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๔) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ

๕) หมอนหมอนที่เอียงตรงที่เอียงตรง ๖ คำ



ไปหาผู้ใหญ่โอริน แม่ทัพอยู่ที่บ้านของแม่ไช้ (คงมาเสวยของไว้ใช้) ๔ คำ

๑๖๖๖ **อุบัติเหตุ** มาทกขมแพ้ก็มาแก้แก้ กุลลธำกับบัพที่คุมว่ามาของ
แม่ไช้แม่ไช้ เสด็จได้ไปเสวยพบพิสกน จิตไว้ที่ท่ามต้นหนกใหญ่ ว่า
ทลธำทลธำสิริไช้ กุลลธำอยู่ก่อนก็คุมพาตกล ๔ คำ

๑๖๖๗ เมื่อหนี พกขมก็ขึ้นจวนเลิกชนเมืองถึงวัง กวีโคในบวชไปรอตัวไฟ
ทลธำขมแม่ไช้พาท และพิสกนมาเสวย ฮว่าจก็รับคุมงักษ
ไปตามสืบคนหนีมา ฮว่าจไปคนหนีในวันนั้น ๔ คำ

๑๖๖๘ **อุบัติเหตุ** กุลลธำกับสิริไช้เกิด ออกมาเพื่อหาคนหนีมีอยู่ดี
พลธำกับแม่ไช้ไว้ไว้ เช็ด ๒ คำ

๑๖๖๙ เมื่อหนี ภายหลังคนเกิดอยู่ที่บ้านอยู่ ไปอินเสวยขงกษมาต่อไกล
ดูใหญ่กรมทลธำทลธำขม จิตอันดำแลงแลิงทลธำ เนื้อหลอกล่อขงกษ
ไมหนี ว่าพิสกนทลธำในทลธำ เริ่มจันทรมหาฤททมนตยา ๗ ๖ คำ

๑๖๗๐ **อุบัติเหตุ** ภายหลังของสุกพิสกนหนีมา ภายหลังพิสกนทลธำ พกขม
เป็นแม่ไช้ลา ว่าบัพพิสกนทลธำด้วยใจ ๒ คำ

เรื่องใหม่

๑ **อุบัติเหตุ** ภายหลังพิสกนไปไกลกลางที่ แลเห็นต้นพุกกษอันงาม
งอน เห็นงามเหลืออยู่ช้อยชนนั้น กุลลธำทลธำก็ไปพิสกนด้วยใจดี ว่า
มีต้นกระบี่เข้าทลธำ ทลธำได้เห็นของงามงามแล้วทลธำ ทลธำขมแม่
ไช้ก็ไปหา เข้ามาทลธำก็เข้าเห็นของงามงาม

๑ **อุบัติเหตุ** ภายหลังพิสกนไปอยู่ช้อยชนนั้น ว่าเข้าได้เห็นของงาม
กุลาไว้มาก ทลธำขมแม่ไช้เห็นมาแต่เมื่อที่ แต่บัดนี้ไม่มีแล้วแล้วขมแม่ไช้

๑ **อุบัติเหตุ** ภายหลังพิสกนมาเข้า พกขมก็บอก ทลธำกับสิริไช้ไป
ว่าขมแม่ไช้บอกก็ แลขมแม่ไช้ก็หนีไปเพื่อไปคนหนีในแม่ไช้
แม่ไช้กับ ๑๖๖๗ เห็นพิสกนทลธำก็หนีไป ก็จับพิสกนไปให้ตกล
ทลธำขมแม่ไช้ มิหนีที่ ๑๖๖๗ ๒ คำ

๑ **อุบัติเหตุ** ภายหลังพิสกนหนีมา กลับเข้ามาเมื่อปล้ำก็จับได้ ก็ทลธำ
ว่าของงามไม่แพ้พิสกน มุขทลธำกับแม่ไช้ไม่เท่ากัน

บทละคร

เรื่อง

พระเกียรติธรณ

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร

มหาวิชราวุธ

พระมังกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม

ทรงพระราชนิพนธ์

คำนำ

เรื่องพระเกียรติรด

พระราชนิพนธ์บทละครว่าเรื่องนี้ไม่มีหมายเหตุ ไม่ทราบ
ว่าทรงประคิษฐ์เรื่องขึ้นหรือทรงใช้เนื้อเรื่องมาจากไหน มี
คำกล่าวกันว่าทรงใช้เรื่องนิทานยาวในภาษาฝรั่งเรื่องหนึ่งเอามา
ทรงคัดแปลง แต่เป็นคำกล่าวกันลอยๆ ไม่มีหลักที่จะเชื่อว่าจริง
หรือไม่จริงตามนั้นได้ ส่วนบทละครเรื่องนี้มีหมายเหตุจดไว้ว่า
“แปลงจากบทละครว่าตอนต้น” เท่านั้นเอง

พิทยาลงกรณ์ อุปนายก

หอพระสมุดวชิรญาณ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

หมายเหตุ คำนำนี้คัดตอนมาจากหนังสือ “ไทยกำสรด” ซึ่ง
คณะหนังสือพิมพ์ (รายเดือน) ไทยเกษม พิมพ์น้อมเกล้าฯ
กราบสนองพระเดชพระคุณ ในงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ-
รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระเกียรติรถ

ตอนที่ ๑

ข้า ^๔ ^๕
๐ เมื่อนน

ท่านท้าวเกียรติราชเรืองศรี
เป็นกษัตริย์ชัฏคิงค์ทรงธรรณ
แคว้นเกียรติวดีอันลือชา
ขำนิขำนานุชาณูสนาม
ไม่ทรนักร้ามผู้ใดในแหล่งหล้า
สง่าสรรพขบชี้อาชา
กรีธาแกล้วคล่องว่องไว

๖ ๔ คำ ๖

ก่อนสมอ

๐ เสด็จมาประพาสไพรสนต์

แรมพลอยู่กลางป่าใหญ่
เหตุด้วยมเหสีทราวม้วย
ไต่ทรงสุบินนิมิต
ว่าได้กว้างทองผ่องพิลาศ
เขารัตโนภาสไพจิตร
นางจิงทูลราชาสวามิศร์
ว่านางจงจิตไต่กว้างทอง

เวลานั้นพระกรรม์นางก็แก่
 ถ้าแม้ว่าภูมิจะซัดซ้อง
 เกรงว่าทรมสงวนนวลละออง
 จะเศร้าหมองหฤทัยไม่เข้าการ
 ท้าวจึงอุทิศส่าห์จากธานี
 มาเที่ยวหามฤคิที่ไพร่สาณท์
 ลำบากยากกายมาหลายวาร
 ไม่พบกวางก็รำคาญหฤทัย

๖๘ คำ ๆ

ร้อย
 ๑๐ กรนุ่งแสงสุริโยภาส
 ผุดผาดผ่องแสงแสงไส
 จึงแต่งองค์ทรงเครื่องเรืองเรืองอุไร
 ภูวไนยออกประทับหน้าพลับพลา

๖๙ เสมอ ๒ คำ ๆ

๑๑ ตรัสตามพลกายทั้งนายไพร่
 ใครได้ข่าวกวางมาบ้างหวา
 ถ้าใครได้ข่าวกวางมา
 ข้าจะบำเหน็จรางวัล

๖๒ คำ ๆ

๑ บัณฑิต

กุหะมฤคชนคนชยัน
 พงศ์ดำรัสพระองค์ทรงธรรม
 บังคมกัลแล้วกลานเข้ามา
 ทูลว่าคณนรวิสุทธิ
 ข้าได้ไปชุมนุมอยู่ในป่า
 เห็นกวางฝูงน้อยคล้อยมา
 เห็นตัวหน้าเป็นทองผ่องทงกาย
 ข้าตามไปจนใกล้เห็นถนัด
 เห็นกวางทองแน่ชัดเช่นหมาย
 จึงจับพวกสมุนล้อมเรียงราย
 ไว้ถวายทรงธรรมในวันนั้น

ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

เกียรติราชปรีดิ์เปรมเกษมศรี
 ตรีศัมภุหะชะมิงดี
 มิเสียที่เป็นยอกสมุนไพร
 ชาวคลังอย่าช้าหาเงินทอง
 ข้าของแพรพรรณรางวัลให้
 ตรีศัตรีจพระเจ้าทรงชัย

เสด็จไปขึ้นม้าอาชาชาณ

๖ เสมอ ๔ คำ ๖

๑ พร้อมพวกเสนาผู้มั่งคั่ง

พร้อมพรรคพหลพลหาญ

คู่หูกำยำผู้ชำนาญ

นำเสด็จภูบาลเข้าสู่สง

๖ เขต ๒ คำ ๖

สลักกาเขมร ๕ ๕
๑ ครนเห็นกว้างทองผ่องพิไล

ภูวไนยพินิจพิศวง

ผุดผ่องราวทองทาบลง

เขาก่งกอบแก้วแพรวพรรณ

ชนแซมแกมเงินเปล็นพิศ

คานิลสนิทเหมือนแสงสร

ยั้งคู่ถนัดอัศจรรย์

ฤาจะเป็นกว้างสวรรค์หลงมา

ท่าทางย่างเยื้องช้าเลื่องเดิน

ไม่ช่วยเขินน่านรักนักหนา

งามราวনারีศรีสุภา

ที่กรีดกรายย้ายทำย้วยวนชาย

คิดถึงโฉมตรู่ชีวิต

เห็นกงกติกต้องใจโฉมฉาย
จำต้องจับกว้างส้าอังกาย
ไปให้ชมสมหมายมุ่งไว้

๖ ๘ คำ ๖

ว่า

๐ ชมพลางทางส่งบริพาร

เหล่าท่านจงอย่าช้าได้
ทั่วกันแบ่งปันเป็นบ้านไป
จับไววงห้อมมฤดี
ทุกคนจงระวังตั้งใจ
อย่าให้กว้างสุวรรณทัศน์นั้น
ถ้าออกได้บ้านใครในวัน
จะเอาโทษถึงที่วายชีวิต

๖ ๔ คำ ๖

เทพทอง

๐ บัดนั้น

เส็นนายพลคนขยัน
ต่างตนกราบก้มบังคมกัต
แล้วพร้อมกันออกมาบัญชาการ
จัดแพนยกแยกมวลจำนวนพล
ต่างตนเลือกสรรและบ้านบ้าน
จัดนายกำกับบังคับการ

จัดพรานแบ่งไปไว้ทุกกอง
 เร่งรัดจัดงานมิให้นานช้า
 ให้เคลื่อนกลาค่อยเดินไปทั้งผอง
 ค่อยล้อมห้อมล้อมตัวมฤคทอง
 ค้างก็ปองต้องใจไ้รางวัล

๖ เช็ดหนึ่ง ๖ คำ ๖

ว่า

๑ กวางสุวรรณครนเห็นคนห้อม

แวกล้อมเป็นวงกงมัน
 ยิงแลยิงตระหนกตกใจครน
 ยิงแลยิงส่นพรันกายา
 ทัวทั้งไพรแลไหนเห็นแต่คน
 รุกกรันประหังทงหลังหน้า
 ตกใจมิไ้รอร่า

วิ่งทะยานผ่านหน้าอาษาทรง
 ม้าต้นยืนนิ่งอยู่มิไ้

ก็หลบไปแล้วผงจะหกส่ง
 พระจอมวังรุ่งรงทงพระองค์

กวางแล่นเข้าคองรอดไป

๖ ร้ว ๖ คำ ๖

๑ พระราชาตรัสว่ากษัตริย์
 กวางมันเก่งหนึ่ผ่านด่านกูไ้

จากจะติดตามไป
 จับมันงักได้ในวันนี้
 ทวีตผลทางทางข้ามโนมัย
 เข้าสู่ไพร่เร็ววี
 เสนับจับม้าตัวดี
 ชนข้ามขี่ควมตามเสด็จไป

๖ เชือก ๔ คำ ๖

๑ พระเสด็จเข้าไปในไพร่สณฑ์
 จะมีใครไปทันก็หาไม่
 อิกทั้งตัวกว้างทองผ่องอำไพ
 ก็หายวับลับไปที่ในคง
 พระราชาค้นหาในป่าใหญ่
 บมิได้พบกว้างอย่างประสงค์
 เร่าร้อนระหวายระทวยองค์
 ก็จำลงจากมิ่งมโนมัย

๖ ๔ คำ ๖

กลั่นกระทบบ้าง

๑ กลางดงองค์ท้าวเกียรติราช
 เห็นสระน้ำสะอาดเหมือนแก้วใส
 พระกำลังร้อนรุ่มกลุ้มใจ
 เห็นน้ำใสก็เสนจะยินดี
 เห็นชั้นทองลอยฟุ้งอยู่ขอบสระ

พระยั้งปรีดิ์เปรมเกษมศรี
 รวากับใครลอยไว้ ณ ที่นี้
 เพื่อภุมิตักนำให้เข้าใจ
 แต่พอเอื้อมพระหัตถ์ไปหยิบชั้น
 ชั้นนั้นลอยหนีรีไปได้
 แม้เมื่อราชาไปหาไม้
 เชื้อเท่าใดไม่ถึงชั้นทอง
 ยิ่งระหยาหมายหยิบชั้นไซร้
 หยิบมิได้ร่าซากก็ขึ้นหมอง
 จึงปลดเปลื้องเครื่องทรงลงกอง
 แล้วลงสู่ท้องชลธาร

๖ เพลงฉิ่ง ๘ คำ ๖
 ๗ ร่าย
 ๘ พอพระองค์ลงถึงสระศรี

วารีกี่คะนองเป็นฟองพล่าน
 แล้วมียักษ์กำแหงแรงชาญ
 ผุดผ่านขึ้นจากชลาลัย
 อสุราสิบเคียรยี่สิบหัตถ์
 กายาชะงัดดำใหญ่
 ผาดแผลงสำแดงฤทธิไกร
 กึกก้องที่ในไพรวัน

๙ กุศพาทย ๔ คำ ๖

๑ แล้วขุนมารตะเบ็งเบ้งเสียด
ทวาดเปรียงประหนึ่งฟ้าดิน
เหม่เหม่มนุษย์เท่าแมลงวัน
โมหันธบังอาจอหังการ
หยามหยาบมาอาบนาน
อันเป็นที่ของกูอยู่หรรษา
โทษมึงถึงสิ้นชีวา
เขี้ยวอย่างไรหาวจะว่าไร
ทัวมึงคือใครให้เร่งว่า
โจนปลัดเพลินมาในป่าใหญ่
จงแจ้งความตามจริงทุกสิ่งไป
หาไม่จะม้วยด้วยฉับปลัน

๖ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
เกียรติราชทกใจไม่มีขวัญ
เห็นที่เสียทีกุมภภัณฑ์
ศรพระขรรค์ล้วนวางอยู่ห่างองค์
จึงทอบว่าดูราพณาการ
เราลวงล่าแดนท่านเพราะเดินหลง
เราเป็นกษัตริย์ชัศติวงศ์

คำรงกรุงเกียรติวิจิ
 เรานมีนามเกียรติราช
 มาเที่ยวลาคล้าเนื้อในไพรศรี
 พอพบกวางทองผ่องไสภี
 เราก็รีบตามกวางมา
 ไม่ทราบว่าเป็นผู้มีเจ้าของ
 จึงลงท่องน้ำใสตามใจข้า
 ส่วนท่านผู้มีศักดา
 มีนามกรว่าฉันท

๖๘ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น
 กุมภภัณฑ์จึงแจ้งแดงไช
 เราพึงท่านตอบก็ชอบใจ
 เห็นได้ว่าเป็นกษัตรา
 อันนามกรของเราฤฯ
 ชื่อภีมาสุรเกล้าเกล้า
 เป็นเชอบรมพรหมา
 กรอบครองพาราในบาตล
 เรารู้ว่าท่านมาล้าเนื้อ
 จึงแปลงตัวไปเพื่อลงท่าน

เราคือดวงทองส่องประกาย
ลือท่านพลัดพรากจากโยธี
บัดนี้ท่านตกอยู่ในมือเรา
แม้จะเอาชีวิตก็ถึงที่
ท่านมีอะไรได้ชีวิต
เรา^{นี้}จะปล่อยท่านไป

๖๘ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น

เกียรติราชจึงตอบเฉลยไข
ท่านจะประสงค์สิ่งใด
เราจะให้ไม่มีหวงกัน
หากเป็นสมบัติของเราไซ้
เราจะยอมยกให้ทุกสิ่งสรรพ
ยอมให้เพื่อได้ชีวิต
จงบอกพลันว่าปองของใด

๖๙ คำ ๆ

๒) เมื่อนั้น

ภิกษุสุริยอินทิจจะมีไทน
ตอบว่าของที่ปองนั้นไซ้
เป็นของที่มีในพระพารา

เมื่อท่านประเวศธานี
 ถึงที่พระนิเวศนัทรรชา
 แม้มีผู้นำสิ่งใดมา
 ถวายแก่ราชา ณ วันนั้น
 เป็นของที่ท้าวไทไม่เคยเห็น
 เป็นของต้องให้เราแม่นมัน
 แม้มียอมตามใจให้จะนั้น
 เราจะผลาญชีวิตในบัดนี้

๖ ๖ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

พระจอมวังฟังคำยักษ์
 คำนึงในฤทัยด้วยดี
 ไม่เห็นมีข้อควรทัดทาน
 จึงตอบว่าเอาเถิดเรายินยอม
 พร้อมใจยกของนั้นให้ท่าน
 จงปล่อยตัวเราไปอย่าได้นาน
 เพื่อกลับจากไพร่สานต์ด้วยเร็วรา

๖ ๔ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

อสูรได้ฟังยังกังขา

จึงว่าขอภัยเถิดราชา
ข้าขอให้ท่านตรัสสาบาน
ว่าจะไม่กินถ้อยสั๊กน้อยนิก
ไม่ทำผิดพจนานาที่ว่าชาน
แม้กินคำให้ตายวายปราณ
ด้วยอาการลำบากยากกายา

๖๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติราชประหลาดใจเป็นนักหนา
เหตุใดนไม่เชื่อวาจา
เราก็คือราชาชาติวงศ์
แต่เอาเถิดจะตามใจท่าน
สาบานให้ตามความประสงค์
แม้เราไม่ถือชื่อตรง
ขอจงตายยากลำบากเทอญ

๖๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

อสุรีกล่าวคำสรรเสริญ
แล้วว่าอนุชาข้าขอเชิญ
ดำเนินตามข้านมาด้วยพลัน

ว่าพลางทางนำเกียรติราช
 ลีลาคลัดไปในไพรสณฑ์
 ครัวหนึ่งถึงชายไพรวัน
 ชุบทพลขนธงพก

ฯ เชิด ๔ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

เกียรติราชสุริยวงศ์ทรงศักดิ์
 จึ่งคำรัสตรัสลาพญายักษ์
 เสด็จสู่ที่พักพลไกร

ฯ เสมอ ๒ คำ ฯ

๑) จึ่งคำรัสตรัสสั่งเสนา

ให้บ้ายหน้ากระบวนทัพใหญ่
 ออกจากแดนถ้ำวาวไพร
 ก็นไปกรุงเกียรติวัติ

ฯ เชิด ๒ คำ ฯ

๑) ครั้นถึงลคองค์ลงบนอาสน์

เคียงพระอรรคราชมเหสี
 แล้วคำรัสตรัสตามเทวี
 น้อยอยู่ทางนี้เป็นอย่างไร

ฯ ๒ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

นางอินทวิธัชฌาสัย
บังคมพระภัสศายาใจ
ทอบว่าข้าไซรัสมุขสบาย
ทางนี้ราชลากได้บังเกิด
แสนประเสริฐข้าเตรียมไว้ถวาย
ว่าพลางสั่งกำนัลเรียงราย
ไปนำของถวายออกมา

ฯ ๔ คำ ฯ

เจรจา

เกษียรตรา

เอ๊ะแม่ยอครักของพี่
วันนั้นดูแย้มยิ้มกริ่มกริ่มนั้ก
ยอครักเตรียมของอะไรไว้ให้พี่
คงจะเป็นของดีหาที่เปรียบมิไค้ละชีน่า

อินทรา

เพคะ
ของที่หม่อมฉันเตรียมไว้ถวาย
บรรดาพระราชทรัพย์ทั้งหลายไม่มีสิ่งไค้สู้
เมื่อได้ทอภพระเนตรดูก็คงจะต้อภพระทัย

นางเล็ก ๆ ย่ำว่า ไร้บนำออกมา
(นางนมอุ้มพระกุมารใส่ผ้าอุ้มออกมา)

๑๑ เมื่อนั้น

พระทรงธรรม์ครั้นเห็นโอรส

ตกตะลึงตึงไปทั้งกาย

พระราชานั่งนิ่งไม่ตึงกาย

รู้สึกว่โอรสประสูติใหม่

นี้เองไซ้ร้ที่อักษัมันม่งหมาย

หมคสตีมิได้ทรงตำรงกาย

พระลือสายชานชบสลบไป

ว โอต ๔ คำ ว

๑๒ เมื่อนั้น

อินทรวานวิศรีใส

เข้าประคองรององค์ภูวไนย

แก้ไขจนพินคินคิ

แล้วทูลถามจอมปราณผู้ผ่านเผ้า

จงโปรดเล่าให้ข้าบทศรี

เหตุไฉนมาเป็นเช่นนั้น

ภูมิประชาวหรือฉันท

๖ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติราชครัสตอบเฉลยไข

เล่าความตามจริงทุกสิ่งไป

บมิได้อึ้งอำไพพราง

๖ ๒ คำ ๖

(เจรจาเล่าเรื่อง)

๑ เมื่อนั้น

อินทราชุ่นซ้องหมองหมาง

เคียรชบนบแทบพระบาทพลาง

โฉมนางโคกศัลย์พรรณนา

๖ ๒ คำ ๖

กบแก้ว ๑ โอว่าพระทูลกระหม่อมแก้ว

เมื่อยาภัพจริงแล้วเป็นนักรหนา

ต้องเลือกเสียทรงธรรมผู้ภรรคา

หรือเสียลูกเสน่หายอคยาใจ

แม้ตายได้จะตายถวายแทน

ไม่หวงแหนชีวิตปลิดไปได้

แต่เนิ่นแสนลำบากหากจนใจ

ถ้าหาไม่ไม่ลำบากยากนาน
 แต่มีกรรมจำเลือกตามใจยักษ์
 อปัลภษณ์ทะนงไม่สงสาร
 ขอพระองค์จงถือตามสาบาน
 ให้กุมารแก้ภัยพิบัติ
 อันจะยอมให้พระองค์ทรงพล
 เสียพระชนม์เหมือนแสรังแกล้งฆ่า
 ขอยอมเสียลูกแก้วแววตา
 และกัมภีร์จินตนาตักอาถรรพ์

๖ โศก ๘ คำ ๖

ร้าย ๕
 ๑ เมื่อนั้น

เกียรติราชฟังคำร่ำไห้
 ปรอลอบประโลมโถมขององค์อำไพ
 ภูวไนยตอบคำที่ร่ำวอน

๖ ๒ คำ ๖

สิบท ๑
 ๑ คู่ก่อนโถมทรุ่ชีวิต

มิ่งมิตรภักดิ์ศรีสมร
 ได้ฟังคำร่ำพจน์สุนทร
 บังอรกล่าวสิ้นสรรพแสนจับใจ
 พี่หรือจะยอมไ้ตามใจเจ้า

จะสละลูกเราเห็นไม่ได้
พังกำเนตเกิดมามีทันไร
จะบรรลักษ์หน้าอนาถนั้
คัวพีมี่ราชโอรส
ทรงยศไว้ครองอาณาจักร
จะมายอมยกให้ไปแก่ยักษ์
ไม่ควรพังกำนั่งถึงช้อนั้น
พี่เองจะรีบออกไปบำ
ยอมให้ยักษ์เข่นฆ่าให้อาตัญญ
ขอฝากโอรสยศอนันต์
ให้แจ่มจันทร์ถนอมค่อไป
จงจักหาครูบาอาจารย์
สั่งสอนวิชาชาณน้อยใหญ่
ให้รอบรู้จริงจริงทุกสิ่งไป
สมควรเป็นใหญ่ในธานี

๖ ๑๐ คำ ๖

ร้อย
๑๐ ๐๓ ๐๓ ครุฑกลางทางองค์พระทรงฤทธิ์

จุมพิศวนิตามารศรี
ลูกจากแท่นรัศมี
จรัสจากปรางค์ปราสาทชัย

๖ ทวย ๒ คำ ๖

๑ ขึ้นทรงอาชาไนยหัยราช
แล้วส่งเสนามาค้ำน้อยใหญ่
ให้คัลลาพหลพลไกร
รีบไปสู้ป่าพนาเรณู
๖ เช็ด ๒ คำ ๖

๑ ครนถึงขอบแคว้นแดนยักษ
ภูวไนยให้พักพลขันธ์
แล้วตรัสว่าเข้าไปครบสามวัน
ก่อนน้าแม่ไม่กลับมา
จงรู้เถิดว่าข้าจะไม่กลับ
อย่างยับตะบอยคอยทำ
ทำนอรรคมหาเสนา
จงพากองทัพกลับบุรี
ทูลนางอินทிரาสง่ายศ
ประกาศพระโอรสเรื่องศรี
เป็นมหากษัตริย์ครองบัลลังก์
แทนที่ตัวผู้บรรลัย
๖ ๖ คำ ๖

๑ บัคนน
เสนาข้าเผ่าน้อยใหญ่

บังคมทูลพระองค์ผู้ทรงชัย
 ข้าไฉนขอตามเสด็จจร
 ถ้าเมื่อมีอันตรายมากรายนาน
 ข้าพระบาทจะต้านทานสมร
 ขอบ้องกันพระองค์พระภุช
 ยอมม้วยมรณ์ทั่วกันในวันนั้น

๖ ๔ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

พระจอมวังพึ่งถ้อยสุนทรศรี
 ทอบว่าท่านจงรักภักดี
 เรานี้แสนชอบขอขอบใจ
 แท้ตัวเราเป็นชาติชาติตिया
 จะยอมเสียวาจาหาได้ไม่
 ถ้าแม้ยักษ์ไม่ยอมประนอมไชร
 จำเราจะบรรลัยโดยลำพัง
 ถ้าแม่ท่านจงรักภักดี
 จงประพฤติกตามที่เราสั่ง
 ตรัสพลางทางองค์พระจอมวัง
 ชับมึงมาเขายังแค้นยักษ์

๖ เขต ๖ คำ ๖

๑ ครั้นถึงสระใหญ่ไพศาล
ภูบาลเรียกอสูรทรงศักดิ์
ตะโกนว่าครุฑาพญาอักษร
อย่าช้านักขอเชิญท่านมา

ว ๒ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
ภีมาสูรสิทธิศักดิ์ยกษา
ได้ยืนสำเนียงเสียงราชา
ก็รีบเดินมาหามิช้าที่

ว เสมอมาร ๒ คำ ๖

๑ แล้วจึงถามราชามหายศ
ท่านมาตามกำหนดแล้วนี้
ไฉนมาผู้เดียวเพียงนี้
ไม่มีของมาให้ตามสาบาน

ว ๒ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น
เกียรติราชจึงทอบก้าขาน
เราได้รับเร็วจู่สู่พนานต์
เพื่อมาขอให้ท่านล้างชีวา
อันท่านประสงค์ตัวบุตร

ผู้รักแสนสุดเสนาหา
เหลือที่จะให้อสุรา
จะนินจาเช่นฆ่าอย่าวิรโร

๖ ๔ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

อสุราว่าชะกระไรหนอ
นำชมเหตุท้อใจคอ
มาขอตายแทนบุตรที่สุครัก
ถึงแม้ว่าเราเป็นอสุรี
ใครชอบใครดีเรารู้จัก
จอมกษัตริย์เช่นนันทนิก
ถึงเราเป็นนักษัตรกหน้าใจ
เอาเถิดเรายอมผ่อนผัน
จนกว่าพระกษัตริย์จะเค็บบใหญ่
มีอายุสี่สิบปีไซ้
จึงค่อยให้โอรสนั้นมา
ฆ่ามันไม่มีซึ่งโอรส
เพื่อทรงยศครองแคว้นแทนข้า
แม่ไต่กษัตริย์ของท่านมา
ข้าจะเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

จะให้ทั้งปราสาทราชฐาน
 อภิศักดิ์คุณทุกสิ่งสรรพ
 ให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน
 เพราะฉะนั้นจึงให้ถวายไมตรี

๖ ๑๐ คำ ๆ

๑๑ เมื่อนั้น

เกียรติราชตอบคำยักยี้
 ที่ท่านเมตตาปรานี
 เรานชอบคุณเป็นพันไป
 เมื่อยามลูกยาของข้าน
 อายุยี่สิบปีเป็นผู้ใหญ่
 ข้าจะให้เขาเลือกตามใจ
 ถ้าเขาไซร้สมัครจักให้มา
 ถ้าเขาไม่เต็มใจไม่บังคับ
 ข้ายอมรับปวงโทษโทษา
 จะยินยอมสละละชีวา
 เหมือนเช่นวาจาที่สาบาน
 ตรัสเสรีจึงลาพญาภิรมย์
 ผันพักตร์ตรงออกจากไพโรสาท์

คืนสู่พลชั้นรมิทันนาน

ยกกลับสถานพารา

๗ เช็ด ๘ คำ ๗

๕
๑ เมื่อนั้น

ผ่ายพระเกียรติจรดผู้รุ่งฟ้า

โอรสเกียรติราชา

รูปสง่าราวรูปเทวี

อายุครบยี่สิบปีถ้วน

ทุกอย่างเลิศล้วนเลิศสรรพ

ศิลปวิทยาชาญฉกรรจ์

แข็งขันขี้น้ำแสนน่ารัก

๗ ๔ คำ ๗

นำลอกไต่ทราย

๑ ทุกข์ร้อนถอนฤทัยไปมา

ด้วยองค์พระบิดาประชวรหนัก

นายแพทย์ทั้งหลายมารายนัก

มีอาจจกเยียวยาพระบิดร

ทรงทุกข์เวทนาแสนสาหัส

มิได้ตรัสเฝ้าทอจดฤทัยถอน

พระกายผ่าร้าวพิษไฟพอน

ภูธรปวดเจ็บไปทั่วกาย

ไอ้สังสารบิตุงค์ทรงยศ
 อยากใคร่ปลดพระโรคให้เหือดหาย
 ถึงแม้ว่าตนเองจะต้องตาย
 ยอมถวายชีวิตนั้นพลี
 เสียแรงวิชาการชาญฉลาด
 ไม่สามารถช่วยองค์พระทวงศรี
 ร้อนใจเป็นพันพันทวี
 สุกที่จะกลืนชลง

๖ โศก ๘ คำ ๖

ว่า
 ๑ ครน่ค่อยคลายโศกคัลย์ปล้นกำนิง
 ถึงองค์พระอาจารย์ฉานกล้า
 เมื่อเราไปก้มกราบลา
 เธอให้ผ้าประเจียดยันตร์ลง
 เมื่อใดมีทุกข์โศกโรคเบียด
 ผ้าประเจียดจักช่วยสมประสงค์
 ให้จับผ้าแลคะนึ่งถึงพระองค์
 เธอจะตรงมาช่วยด้วยไมตรี
 อย่าเลยจะนึกถึงพระคุณ
 เกยเมตตาการุญ์ถึงที่

เราแสนร้อนใจในครั้งนี้

บางทีจะสมใจคิด

ฯ ๖ คำ ๖

สระบ่วง ๘
๑ จึงจุดรูปเทียนบูชา

วันทาเคารพสงบจิต

ไหว้ทวยเทवासुरาฤทธิ์

โลกบาลสี่ทิศเกรียงไกร

หยิบผ้าประเจียดที่เคารพ

ขึ้นจบเหนือเศกแล้วกราบไหว้

ขอองค์พระสิทธาบูชาไฟ

จงได้เส็งรัฐคู่ด้วยญาณ

ทราบเหตุว่าจิตศิษย์หมั่นใหม่

พระอาจารย์จงได้นึกสงสาร

เชิญมนีรับมาอย่าช้านาน

ช่วยดับทุกข์หลานในภราณ

ฯ สาธุการ แล้วตระเชิญ ๖ คำ ๖

ขาน ๘
๑ เมื่อนั้น

พระภักทวาชมนีศรี

กำลังบำเรอกองอัคคี

พระมนีพิศเพ่งเส็งไฟ

แลเห็นที่กลางกองอัคคี
 มีประหนึ่งเงาจำล้าใหญ่
 กรันพุ่งเสด็จต่อไป
 เห็นเปลวไฟเป็นหน้าเกียรติรถ
 แลดูหน้าศิษย์เห็นจิตเศร้า
 รวากับไฟแผดเผาสาหัส
 จำจะไปช่วยเกียรติรถ
 เบื้องปลตทุกข์ภัยในครานี้
 คិតพลางทางหีบการกรอง
 ห่มกรองหมตจกดตี
 กุมไม้พรหมทัณฑ์อันฤทธิ
 พระมุนีก็เหาะระเห็จไป
 ๖ เชิต ๘ คำ ๖

ว่าย
 ๑ กรันถึงศาลาหน้าปราสาท

โสภาสรูจิมณีใส
 ลงจากฟากฟ้าด้วยทันใด
 เข้าไปสู่ปรางค์รจนา
 ๖ เสมอเถร ๒ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติรถยินดีเป็นนักรักษา

ยอกรต้อนรับพระสิทธา
เชิญมานั่งเหนือเตียงสุวรรณ
แล้วเรียนว่าข้าเจ้าเป็นทุกข์หนัก
ถึงต้องครสลักแทบอาสัญ
เพราะพระบิตุรงค์ทรงธรรม
ประศวรมาหลายวันมิได้คลาย
แพทย์ทั่วเวียงชัยได้รักษา
หลายหยูกหลายยาแล้วไม่หาย
พระบิดาเราร้อนสะท่อนกาย
บมิวายว่างทุกข์เวทนา
ขอให้พระองค์ทรงญาณ
เมตตาต่อหลานเถิดเจ้าข้า
โปรดช่วยเพ่งพิจารณา
พระบิดาประศวรเพื่อเหตุใด

๖๘ คำ ๖

เจรจาโชน

๑ พระมุนีผู้เป็นใหญ่ได้ฟังคำพระหลานยา
ก็หลับตาบำเพ็ญเพ่งและเล็งญาณ
แลเห็นทราบเหตุการณ์โดยถ้วนถี่

พระมุนีจึงกล่าวตอบสุนทรพจน์
 ตูก่อนเกียรติถรณ์ผู้หลานรัก
 พระบิดาประชวรหนัก ณ ครองนี้
 เพราะภูมิตรงประพฤติผิดสาบาน
 เมื่อปีที่หลานประสูติมานั้นไซ้
 พระภูวไนยได้หลงเข้าสู่แดนยักษ์
 ชื่อภีมาสูรสิทธิศักดิ์เจ้าบาดาล
 มั่นจับองค์พระภูบาลนั้นไว้ได้
 ให้สาบานยอมยกตัวของหลาน
 ให้ขุนมารเมื่ออายุยี่สิบปี
 แม้ภูมิตรงไม่ประพฤติตามสัญญา
 ให้มีทุกข์เวทนาอย่างสาหัส
 บัดนี้หมดเวลาที่ผิดขุนมารไว้
 ภูวไนยจึงทรงประชวรบ่นบ่นนัก
 สุกที่จะแก้พระทรงศักดิ์ให้เหือดหาย
 นอกจากที่เจ้าหลานชายจะยอมยิน
 ไปหาอสูรินทร์ผู้ใจหาญ
 ให้สมดังคำสาบานพระบิดุรงค์
 เมื่อนั้นคงจะแก้พระโรคให้หายได้ นะหลาน ฯ

สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทร

ราช ๘ ๕
๑ เมื่อนน

เกียรติถประนมบังคมไหว้
ตอบว่าถ้ากระนั้นดิฉันไซ้
จะรีบไปสู่น้ำหาขุนมาร
ชีวิตข้านั้นขอขอลดปลิด
แลกชีวิตพระบิตามหาศาล
ของพระเจ้าคาผู้อาจารย์
ช่วยแถลงแจ้งสารแต่บิดา
ขอทูลลาบิตุงศ์ผู้ทรงยศ
อย่าให้ทรงกำสรดอาลัยข้า
ขอจงทรงเจริญชนมา
อยู่ครอบครองอาณาประชากร
ข้าจะรีบรัตไปในวันนี้
จากเกียรติยศอิสโมสร
ขอให้พระอาจารย์ให้ท่านพร
เพื่อบ้องกันตัสกรและภัยพาล

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนน

พระฤๅษีชีขลังได้ฟังหลาน
หลับเนตรแน่วเพ่งเส็งญาณ

ก็แลเห็นเหตุการณ์อนาคต
 หลาน^๕ชะตาอายุยาว
 ฤๅษี^๖อะคร้าวลือซาปรากฏ
 จะได้เป็นราชามหายศ
 อายุขัยกำหนดเกือบร้อยปี
 จึงกล่าวว่าครุเจ้าหลานรัก
 ที่สมัครไปหายักษ์
 ไปเกิดหลานยาอย่าซ้ำที่
 อย่าได้มียาเริงเกรงภัย
 ตาขอให้ประจำอันลาเลิศ
 เป็นเครื่องรางประเสริฐศรีไส
 ประจำอยู่คู่กายตราบไต
 ศัตรูจะปราศัยทุกเวลา
 ๖ ๘ คำ ๖

(เจรจาพอควร)

๑๐ ^๕เมื่อนน

เกียรติรถบังคมกัมเกศา
 รับประจำมณีศรีโสภา
 แล้วบ้ายหน้าไปข้างปรารงค์ใน
 บังคมพระบิตุรงค์ทรงศร
 อีกองค์พระมารดรศรีไส

กราบลาอาจารย์ด้วยทันใด
แล้วไปสู່ห้องพระโรงธาร

๗ เสมอ ๔ คำ ๗

๑) ตรีสแก่สุมนตร์เสนี
ผู้นายสารถึใจหาญ
เราประสงค์จะไปในพนานต์
อันเป็นสถานถิ่นยักษ์
ท่านเคยตามเสด็จพระบิดา
เหตุฉะนั้นมรรคาทำนรู้จัก
ช่วยพาเราไปถึ้วยใจรัก
เหมือนช่วยให้ทรงศักดิ์ทรงสบาย

๗ ๔ คำ ๗

๑) บัตนน
ขุนสุมนตร์ครันฟังกึใจหาย
ทูลว่าพระประเสริฐเลิศชาย
จะเป็นอันตรรายแมนย่า
แม้สิ้นพระบิดุรงค์ทรงธรรม์
ปวงข้าขอบขัณฑ์จะระส่ำ
ถ้าหากสิ้นพระองค์ลงอีกข้า
จะมีหน้าย่งใหญ่ไม่เป็นการ

๗ ๔ คำ ๗

เจรจา

เกียรติรถ

เหตุไฉนท่านจะมากล่าวตัดทานไว้เช่นนั้น
 พระบิดามีพระอาการเพียบนักหนา
 ถ้าขึ้นรอไว้เนิ่นช้าก็จะไม่ทันท่วงที
 พระภรรยาขมุ่เธอนี้เธอว่าไม่มีทางแก้ไข
 เพราะพระบิดาสอบานไว้แก่ขุนมาร
 ว่าจะประทานตัวเราให้เขาเป็นแน่
 ถ้าแม่มิให้ตามวจาไม่มีศารอด
 ถ้าพระบิดาผู้เป็นยอดยิ่งกว่าชีวิต
 สันพระชนม์เราจะผิดเป็นนนักหนา
 เหมือนแสรม่าพระบิดาในครานี้

สุมันตร์

ขอพระองค์ทรงดำริให้ตีเถิดพระเจ้าข้า
 พระบิดามีพระโอรสแต่พระองค์เดียว
 พวกข้าเจ้าสุตก็จะเสลียวไปพึ่งผู้ใด
 เมื่อสันพระชนม์ลงแล้วไซ้
 ไกรจะเป็นขุนเป็นเจ้า
 กรอบครองอาณาประชาเราสนองพระองค์

ขอจงทรงพระกรุณาแก้ไข่างหลาย
อย่าเสด็จสู่อันตรายโดยไม่จำเป็นเลยพระเจ้าข้า

เกียรติรถ

เอ๊ะ สุนันตร์ ท่านพูดเหมือนเล่นไม่เห็นดี
แม้พระบิตามีตาที่จะรอดได้

เราจะหกหูอยู่ไซ้รเหมือนเราแกล้งฆ่า
ถ้าเมื่อท่านจะไม่พาเราไป
ตัวเราก็ต้องจำใจไปโดยลำพัง

ร้าย
๑ เห็นพระกุมารเหลือทานห้าม

สุนันตร์จึงคล้อยตามพระบรรหาร
ทูลว่าข้าจะขอประทาน
นำเสด็จสู่อสถานถันยักษ

๖ ๒ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติรถสุริย์วงศ์ทรงศักดิ์
เกษมเปรมกมลเป็นพันนั๊ก
ผิวพักตร์ผ่องพรรณดั่งจันทร์รา
จิงจัดแจ่งแต่งองค์ทรงเครื่อง
อร่ามเรืองดั่งเทพเลขา

กมศรพระขรรค์อันศักดิ์กา
ไปขึ้นทรงมิ่งม้าอาชาไนย

๖ เสมอ ๔ คำ ๖

๑๐ พรังพร้อมพหลพลสนิท
สองร้อยเรื่องฤทธิ์ทั้งนายไพร่
แวกดล้อมมิ่งม้าอาชาไนย
ขุนสุมนตร์ผู้ใหญ่นำจร

๖ ๒ คำ ๖

โถ้ลาว ออกพันนิเวศน์วังสถาน
๑๑

พระกุมารจึงทอศฤกษ์ถอน
กูปราสาทสูงลาในอัมพร
ทินกรจับแสงสุพรรณพราย
พิศดูช่อฟ้าบรรลือ
ยิ่งทิวาลัยโอ้ใจหาย
เคยอยู่เย็นเป็นสุขสนุกกาย
แสนเสียตายเกหาศน์ต้องกลาดกลา
แสนสงสารบิตุงค์ทรวงยศ
จะกำสรตรำพึงกะนึ่งหา
โอ้แสนสงสารพระมารดา
จะครวญถึงลูกยาไม่วายครวญ

เป็นกรรมจำไปไกลพระบาท
ตัดอาลัยไกลคลาตต้องกำสรวล
ยิ่งเกินทางห่างไปใจรัญจวน
พลางครวญพลางทรงโศกาลัย
ฯ โยค ๘ คำ ฯ

ร่าย ๕
๑ กรนว่างค่อยคลายหายสะอื้น
แข็งขึ้นอารมณ์ซ่มโศกได้
พระจึงขับมิ่งม้าอาชาไนย
รีบไปสู่ป่าพนาวัน
ฯ เชิต ๒ คำ ฯ

๑ ครั้นถึงขอบแคว้นแดนยักษ์
จึงให้พักพลพลชั้น
แล้วจึงตรัสลาขุนสมันตร์
อีกพวกพลชั้นไพร่นาย
ที่พวกท่านมาด้วยกับเราไซร้
เราขอขอบใจท่านทั้งหลาย
เราขอลาพลไกรทั้งไพร่นาย
แม้มีตายกองกลับมาพบกัน
บัดนี้ตัวเราผู้เดียวไซร้
จะเข้าไปที่โนไพรสณฑ์

ขอท่านสารถีศรีสมันตร์
 จงพาพลชั้นรถกลับเวียงชัย
 ส่งเสด็จเกียรติรถยศยง
 ก็ขับม้าสู่พงกว้างใหญ่
 บัดเดียวก็พ้นพลไกร
 กลับไปในหว่างกลางพนานต์

๖ เชิต ๘ คำ ๖

๑ บัดนั้น

ฝ่ายพวกผีไพร่ใจหาญ
 ท่องเที่ยวในแถวแนวพนานต์
 เทียวหาอาหารขบกิน
 เห็นพระเกียรติรถหลงทาง
 ต่างก็ชื่นชมสมถวิล
 กรูห้อมล้อมองค์พงศ์นรินทร์
 หมายจะจับกินด้วยเร็ววรา

๖ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

องค์พระเกียรติรถแก้วกล้า
 เห็นปีศาจบังอาจกรูมา
 จับพระขรรค์ศกัศากวัดไกว

พันแกลงยั้งยุทธ์เป็นสามารถ
พวกบ่ศางไม่รอต่อนหน้าได้
ผีห้อมล้อมองค์พระทรงชัย
เปลี่ยนกันเข้าไปยุทธนา

๖ ๔ คำ ๖

๑ พระกุมารกำลังประทังยุทธ์
อุตุลุดอยู่ทางที่ข้างหน้า
จึงทวนายผีมีศักดา
ลอบมาข้างหลังได้ตั้งใจ
รวบพระกรณัตถ์จะมีศักดา
แต่อำนาจประกามณีใส
บันดาลให้เราร้อนตังฟอนไฟ
ผีไพรชวณสันสมประดี

๖ โยค ๔ คำ ๖

๑ อีกครู่หนึ่งจึงพนผวาหวาด
นายบ่ศางทวนสนขวัณหนี
เคียรชบนบแทบบ่ถพี
ถวายเป็นอุสูล์พระกุมาร
ทูลว่าข้าขอประทานโทษ
อย่าพิโรธที่ข้าเหิมหาญ

ไม่ทราบว่าจะหาเมฆพนาณฑ์
 จิงกรากาญล่องเกินบาทฐลี
 บดินชาชอระยอบมอปกายา
 ให้เทวาทรงเป็นเจ้าผี
 หรือพระประสงค์สิ่งใดมี
 ข้านจะทำตามบัญชา
 ๆ ๖ คำ ๆ

๑) เมื่อนั้น
 เกียรติรดตอบคำบศางว่า
 ซ้ำมิใช่เทวัญจากชั้นฟ้า
 แต่ว่าเป็นกษัตริย์ในแดนดิน
 พระภรทวาชมนีศรี
 ให้ประกาศมณีตั้งถวิล
 บ้องกันสรรพภัยตั้งใจจันต์
 ไกรทงสนเมือจันทราย
 อันที่เรามา ณ คราน
 นายผิงจงช่วยให้สมหมาย
 แม้ช่วยได้จะขอบใจพราย
 ไม่ทำร้ายพวกผีต่อไป
 เราอยากพบอสุรราชา

ชื่อภีมาสูรเป็นใหญ่
ยักษ์อยู่แห่งหนตำบลใด
จงพาเรานไปอย่าได้ช้า
ฯ ๘ คำ ฯ

๑ บัณฑิต

นายบิศาจนบนิ้วเหนือเกศา
ทูลว่าอสูรราชา
มักมาเที่ยวแถวแนวไพร
ขอเชิญพระองค์เสด็จมา
ข้าจะพาพบยักษ์ผู้ใหญ่
พุดพลางนำองค์พระทรงชัย
เสด็จไปสู่กลางพนารัญ
ฯ เชิด ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

ฝ่ายภีมาสูรแข็งขัน
นั่งอยู่ร่มไม้ในไพรวัน
กุ่มกั้นก็เห็นพระกุมารมา
ยืนตริวออกไปต้อนรับ
จับจูงมาชิตพิศดูหน้า
ชมเชยเผยพจนรจนา

ดุหรือลูกยาช่างน่ารัก
 เป็นหลายวันบิดามาคอยเจ้า
 ไม่เห็นมาก็เศร้าโศกหนัก
 ขอเจ้าทราชมเขยจงเวยพักตร์
 ให้พ่อดูเต็มรักประจักษ์ตา
 พ่อจะเลี้ยงตัวเจ้าเท่าไอรส
 สมยศพร้อมพร้งอย่ากังขา
 ส่วนองค์ท้าวเกียรติราชา
 แต่เวลานคลายหายประชวร
 เธอเจ็บไข้ไปเพราะทวนสาบาน
 บัดนี้ท่านหายแล้วอย่าโทษทวน
 เจ้าจงสร้างทุกข์สุขประมวล
 พ่อจะสงวนเหมือนนลกรัก
 ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑๐ เมื่อนน

เกียรติรถสุริย์วงศ์ทรงศักดิ์
 เคารพนบไหว้พญายักษ์
 คอบว่ายินดีนักในคราน
 ขำรักพระบิดากว่าชีวิต
 เมื่อบพิตรสิ้นทุกข์เป็นสุขี

กัสมณวิสัยนที

ข้าเสวร้างทุกขเป็นสุขครัน

ฯ ๔ คำ ฯ

๑) เมื่อนน

ขุนยักษ์สำรวจสรวลสัต์

ทมเซยเจ้าเอ่ยช่างตีครัน

จิตจงกมณ่เกตุณู

ไ้เกิดมมาไปกับบิคา

สู่มหาบุรีที่อยู่

จงกรกุมารวผู้ตาตว

พาลงไปสู่แดนบาดาล

ฯ เทอ ๔ คำ ฯ

ตอนที ๒

ข้า เมื่อนน

ท้าวมีมาสูวใจหาญ

ตงแต่ได้เกียรติระยศตระการ

มาไว้บาดาลสมใจ

ตงแตงให้มียศดา

เป็นมหาอุปราชผู้ใหญ่

ช่วยกิจบำรุงกรุงไกร

ต่างศาต่างใจสุธา

ฯ ๔ คำ ฯ

ฟ้าคะนอง ๑ ประชาชนรากรทงหมด

นิยมเกียรติรดเป็นนั๊กหนา

เธอชื่อตรงทรงยุตติธรรมมา

ท้วหน้าเบิกบานสำราญใจ

ขุนมารพาลกิตติขยา

จึงปองหาช่องล้างลงให้ได้

แต่ครั้นว่าจะฆ่าตรงตรงไซ้

ก็ละอายแก่ใจไม่เข้าที่

เขามิได้ทำผิดกิตติร้าย

จะฆ่าตายเปล่าเปล่าไม่ควรที่

หาอุบายยักย้ายอย่างไรดี

จึงจะล้างชีวิตให้สมใจ

ฯ ๖ คำ ฯ

ร้าย ๑ คำรติไตรมิได้หลับ

จนดาวเดือนเลื่อนลับเหลี่ยมไศล

รุ่งแจ้งแสงทองผ่องอุไร

ดวงรำไพแจ่มกระจ่างกลางนภา

จึงตรัสสั่งท้าวนางข้างใน
ไปตามมหากษัตริย์ศึกษา
ให้เข้ามาข้างในอย่าได้ช้า
จะได้ปรึกษากิจการ

๖ ๔ คำ ๖

๑ บัณฑิต

ท้าวนางรับราชบรรหาร
บังคมแล้วจึงค่อยถอยคลาน
ออกไปตามเสนามารดั่งบัญชา

๖ ชุบ ๒ คำ ๖

๑ บัณฑิต

มหากษัตริย์ศึกษาศึกษา
น้อมเศียรคำนับรับบัญชา
ตามท้าวนางเข้ามาที่ข้างใน

๖ เสมอ ๒ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

จอมอสุรจึงตรัสปราศรัย
แล้วตรัสแก่สนมกำนัลใน
ให้ถอยออกไปไกลพระองค์
แล้วตรัสว่าดูรามหากาย

ความมุ่งหมายไม่เป็นเช่นประสงค์
 เกียรติยศเรื่องอิทธิฤทธิ์ศักดิ์
 ไม่มีใครกล้าปลงชีวา
 ครองเราจัดมวยปลาผู้ล่าสัตว์
 ไปสู้มันกลับแพ้ย่ำเจียวหนา
 เมื่อแต่งพลไปปล้นถึงปรารค์ปรา
 ก็คิดว่าจะสำเร็จสมใจ
 เข้าล้อมรุมจับได้ในเมื่อหลับ
 พวกเรากลับบับป็นไม่ทันได้
 วัถ์นั้นจะล้างมันด้วยฉันใด
 มีอุบายอย่างไรจงกล่าวมา
 ๖ ๑๐ คำ ๖

๑ บัณฑิต

มหากายบังคมกัมเกศดา
 ทูลว่ามนุษย์สุดศักดิ์ดา
 เห็นมีฤทธาชาณุจนกรรจ์
 เห็นทีจะมีของวิเศษ
 จึงกระเดื่องเรื่องเดชแข็งขัน
 เห็นแต่พระองค์จอมกุมภัณฑ์
 จะขำนะเธอนั้นด้วยวิชา

ขอจงมีราชบรรหาร
 ให้พระราชกุมารแกลั้วกล้า
 ไปปราบบีศาจอหังการ
 ที่รบกวนประชาให้เร้าร้อน
 แล้วพระองค์จึงทรงจำแดงกาย
 เป็นบีศาจตุรยาเวสยอน
 เสด็จทรงรบรอตอกร
 ภูธรจะสมฤทัยจินต์

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

พญามารขึ้นชมสมถวิล
 ชมเขยเสนาอสุรินทร์
 ฉลาคลาแค้นดินบาดาล
 ตรัสเสด็จแต่งองค์ทรงเครื่อง
 อร่ามเรืองดังดวงสุริย์ฉาน
 กุมศรฤทธิไกรชัยชาญ
 ภูบาลออกพระโรงรัตนา

๖ เสมอ ๔ คำ ๖

สิงโค ^๑พร้อมพระเกียรติจรทอปราศ
 เสนามาตย์เรียงรายทงซ้ายขวา

เผ่าองค์สุรราชา
ตั้งคาราล้อมจันทร์อันอำไพ
จึงตรัสแก่เกียรติรถแก้วกล้า

ดูราดูรักพิศมัย
พื่อนมีความกลุ้มใจ
เพราะปีศาจจัญไรกำเริบนัก
มันบังอาจรบกวณประชากร
ชายแดนอุดรเคือตรอันหนัก
พื่อนึกคบบรรดาเสนายักษ์
ไม่เห็นสักผู้เดียวที่วางใจ
พื่อจะขอให้เจ้าเยาว์ราช
ไปปราบอ้ายปีศาจได้หรือไม่
ถ้าแม้ว่าลูกยาอาสาไป
จงเลือกพลตามใจในครั้งนี้

๖๘ คำ ๖

วัย เหมือนนี้
๐
เกียรติรถบังคมก้มเกศ
อันองค์พระบิดาทรงปรานี
ใช้ข้าครานันดินนิก
ข้าจะสนองพระคุณ

มิให้ขุนเคืองบาทพระทรงศักดิ์
ขอประทานเสนาโยธายักษ์
ไปสกัดสองพันก็พอกการ
ขอประทานกาฬมุขเสนี
ไปช่วยคุมโยธิตวยหาญ
ทั้งเป็นที่ปรึกษาภิจักร
เพราะเขานันชำนาญเชิงชัย

๖ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

จอมอสุรยินดีจะมีไหน
จึงตำรัสตรัสตอบว่าขอบใจ
ลุกรักไซ้รักจิตของบิดา
แหวยกาฬมุขคนขยัน
เตรียมตัวพลันเพื่อไปกับลูกข้า
จงรีบเกณฑ์พลพลโยธา
ไม่ช้าลูกข้าจะยกไป
ดูก่อนลุกรักฤทธิรงค์
ระวางองค์อย่าเสียที่ได้
เจ้าจงสวัสดิ์มีชัย
ชำนาญฝีมือไรในป่าช้า

๖ คำ ๖

๑ เมื่อหนี

เกียรติรดกักรบทำวักษา
แล้วออกจากพระโรงรจนา
กลับมาที่พักตำหนักทอง

๖ พระยาเดิน ๒ คำ ๖

โทน ๑ จึงเข้าที่สงสนานสำราญกาย

๑
ขัตติวีพรรณรายผดผ่อง
ทรงสนุสนธิ์ปนกลิ่นผกากรอง
ผัดพัคตร์ล้อฉ่องฉ่องตั้งจันทร
สอดทรงสนับเพลลาเพราเพริด
ภาษาสี่ประเสริฐสุเลขา
ฉล่ององค์เยี่ยมโอโสภา
ผ้าทิพย์คาศรัดถนัคคี
ทรงสังวาลย์เพชรรัตนจรัสดวง
ตาบทิศทับทรวงสลัปสี
ทองกรมรกทเขียวขจี
ธำมรงค์มีทับทิมพราย
ทรงประจำสำคัญของอาจารย์
ทรงมงกุฎสุรگانต์เจ็ดฉาย
กรกมุศรสิทธิ์ฤทธิชัย

ข
เยื้องกรายมาชนวดทรง

๖ บาทสกุณี ๘ กำ ๖

(ตรวจพล-กราวใหม่: เวลาเขนและเสนาออก

แต่เมื่อพระเกียรติรถออกจากเปลี่ยนหน้าพาทย์เป็นกราวนอก)

พากย์

- ๑ งามพระเกียรติวิถยศยง งามทั้งขุนหงส์
สง่าสุวรรณพรรณราย
- ๑ งามราชรดเลิศเจ็ดฉาย กนกกอบลาย
ลงยาราชาวาศรี
- ๑ งามราชธวัชตัวดี พนแดงแสงสี
สลับกับลายเงินทอง
- ๑ งามพลงนิกายก่ายกอง ธงทิวปลิวพ้อง
เขียวเหลืองระยับสลับแดง
- ๑ งามสรรพาวุธรุกทแรง แดควับจับแสง
สาตราประหนึ่งแวมณี
- ๑ งามศุภฤกษ์ยามดี ไห่ยกโยธี
กลาจากนครบาตาล

๖ เขิก ๖

ร้าย ^๕เหมือน
๑

ภีมาสุรฤทธิไกรใจหาญ
เห็นลูกเลี้ยงเดินพลพันทวาร
ขุนมารหัวเราะเห็นเหมาะใจ
จึงตรัสเรียกมหากายนายทหาร
อีกเสนามารน้อยใหญ่
ชวนกันออกจากเวียงชัย
รีบรัดตัดไปในไพรวัน

๖ เขต ๔ คำ ๖

๑ ครั้นถึงชายแคว้นแดนอุคร

ภูธรให้พักพลขันธ์
แล้วตรัสสั่งทหารกุมภัณฑ์
ให้ตัวกันจำแลงแปลงกาย
ขุนมารยอกรชนเหนือเศศ
ไหว้ทวยเทเวศทั้งหลาย
ร้ายมนตร์กำแหงแรงร้าย
แปลงกายเสร็จสรรพด้วยฉับพลัน

๖ พระนิมิตร ๔ คำ ๖

สิ่งของมอญ ๑ พญายักษ์กลายเป็นปีศาจ
แก่งกาจฤทธิแรงแข็งขัน

ทาแดงตั้งแสงไฟกลับ
 เชื้อวุ่นใหญ่ยาวราวพยับ
 ผมแดงหนดแดงตั้งแสงชาติ
 หุยานยัดยาดประหลาดหนัก
 กรใหญ่กำยาล้านัก
 กุ่มชวานสิทธิศักดิ์เป็นอาวุธ
 ส่วนเสนากลายเป็นพลบ่ค้ำจ
 เก่งกาชกำแหงแรงสุด
 กุ่มกระตูกษาแซนแทนอาวุธ
 ว่าเริงฤทธิรทจะโรมรัน
 รังรอปอไต่ยีนสำเนียงพล
 โห้รันมาในไพรสณฑ์
 ผีจำแลงเฮฮาว่าเริงครัน
 พร้อมกันวิ่งออกไปราญรอน

๖ เขต ๘ ทำ ๖

วัย เมื่อนั้น

ฝ่ายพระเกียรติรถชาณุสมร
 เห็นพวกผีร่ามมาต่อกร
 ก็จับศรฤทธิแรงแผลงไป
 เป็รียงเป็รียงก้งเสียงฟ้าลั่น

พสุธาสนั่นหวั่นไหว
 ศรกลายเป็นข้ายเหล็กไป
 ล้อมพลผีไว้มิทันนาน

๗ ศรทะนง ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

ขุนบิศาจจำแสงกำแหงหาญ
 เห็นข้ายรายล้อมเสนาमार
 ก็โกรธพล่านโตคมาที่กลางแปลง

๗ ๒ คำ ๗

๑ บัดนั้น

กาพมขขุนมารชาญกำแหง
 แลครุฑผีจำแสง
 จึงแก่งทำตระหนกตกใจ
 จดจจจ้องจ้องมองดู
 หดหดหู่หู่ไม่สู้ได้
 วิ่งหนีเข้าคองพงไพร
 นายไพร่พลอยหนีไม่รีรอ

๗ เซ็ด ๔ คำ ๗

๑ เมื่อนั้น

ผีจำแสงจึงแสวงทำหัวร่อ
 ชะอ้ายหนูอย่างไรใจกอ

จะมาบอผู้รู้เรื่องฤทธิ์
มิ่งมาข่มเหงไม่เกรงใจ
พวกกมุติได้มีความผิด
ถ้าแม้ว่ามิ่งรักชีวิต
จงมาก้มโมพิทวันทา

๖ ๔ คำ ๖

๑๐ ^{๕ ๕} เมื่อนน

เกียรติรตพาทชีหน้า
เหม่เหม่บศาจอหง์การ
มิ่งกล้าแต่ปากไม่อย่ากฟ่ง
ทรสพลางหีบหอกราชศักดิ์
^{๗ ๗} ทบกับพนกรตทหนึ่ง ^{๘ ๘}
เสกแล้วชัคไปด้วยกำลัง
เสียงบ่งตงเสียงฮสนี่

๖ ๖ ๔ คำ ๖

๑๑ ^{๕ ๕} เมื่อนน

ผู้ถูกราชศักดิ์บถถึงที่
ปวดเจ็บเป็นพันพันทวี
ล้มแทบบ่ตีเพราะอ่อนใจ
แล้วค่อยแข็งขึ้นผ่นจิต
ตอนหอกเรื่องฤทธิ์ออกได้

ร่ายมนตร์แล้วเป่าลงไป
 แผลก็หายทันใจในพริบตา
 ลูกชั้นตัดกรและตัดบาท
 แล้วทวาดก๊กก็องเวหา
 ตีแล้วมเขยอหังการ
 ไม่ช้าจะได้เห็นกัน
 จับขวานมณีสี่ส้าง
 ขว้างไปประหนึ่งจักรผัน
 ถูกประจำวิเศษเทศจรจร
 ขวานนนกเหล็กเป็นธูลี
 ๖ รวี ๖ คำ ๖

๑๐ เมื่อนน
 เกียรติรถหัวเราะเยาะผี
 ชะปีศาจจกจกรรจตี
 ตัวมึงถึงที่ปราชัย
 กูไม่อยากสังหารให้ย่อยยับ
 กูจะจับตัวมึงให้จิงได้
 ไปถวายบิฑูรค์ทรงชัย
 สูดแท้แต่ท้าวไทจะลงทัณฑ์
 วาพลงทางลงจากรถราช
 เข้าต่อกรกับปีศาจแข็งขัน

ต่าง^๕เทียมต่างหาญชาญกรรจ์
เห็น^๖หน้าบรอก่อตี
เกียรติรดเปลืองประเจียดยันตร์ลง
ขององค์พระพรหมฤๅษี
ได้^๗ทำใจนจับกระบี่
เอา^๘ผ้ามัดผีแน่นไว้

๖ เชิด แล้วเที่ยว ๘ คำ ๖

๑ เศษอำนาจเลขยันตร์
เวทมนตร์กุมภันท์ไม่ทนได้
รูปปีศาจก็เปลี่ยนไปทันใด
กลายเป็นรูปพญายักษ์
๖ ๖ ๒ คำ ๖

๑ เห็นรูปยักษ์อยู่ปรากฏ
เกียรติรดพิโรธโกรธหนัก
คิดก็แสนแค้นใจขุนยักษ์
แต่^๙สู้หักใจพูดโดยดี
ดูหรือพระบิดามาทำเล่น
เช่น^{๑๐}นั้นข้าเห็นไม่ควรที่
นั้น^{๑๑}เผอิญสบเหมาะเคราะห์ดี
จึง^{๑๒}ไม่วายชีวีรอดไป
ถ้า^{๑๓}แม่ข้าสังหารโดยไม่รู้

กรรมก็จะติดอยู่เป็นยิ่งใหญ่
ว่าพลางทางเสกด้วยทันใจ
ให้ผ้าหลุดจากอสุรา

๖ รวี ๖ คำ

๑๐ เมื่อนั้น

พญายักษ์ช่วยเขินเมินหน้า
แล้วแข็งใจหันไปตอบวจา
บิดาขอโทษลูกรัก

พ่อหมายจะลองดูเล่น
เพื่อเห็นกำลังสิทธิ์ศักดิ์
เห็นลูกกำแหงแรงนัก
พ่อรักยิ่งชนกว่าเดิมมา
อันขวานของพ่อฤทธิ์ฉกาจ
พระภรรยาฯให้ข้า

ขว้างไปพอลูกกลกยา
ขวานก็แพ้เดชาแหลกไป
ลูกมีเครื่องรางอย่างสำคัญ
ของนั้นผู้ใดประสาทให้
อีกทั้งประเจียดนั้นไซร้
ใครให้จึงบอกกับบิดา

๖ ๖ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติจรดทอปกายักษา
ทรงประจำประเจียดอันศักดิ์
ข้าได้มาจากพระอาจารย์
องค์ภักทวาชชาติพรหม
ผู้บรมครูไพศาล
ให้ข้าเพื่อคุ้มภัยพาน
จึงบันดาลศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ
ฯ ๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น

อสุรว่าอ้อฉะนั้น
ชวานพ่อจึงแพฤทธิ
เพราะประจำมณีกุมครอง
ตัวพอกับลูกผู้ช่วยชาญ
เป็นศิษย์ร่วมอาจารย์กันทั้งสอง
แต่ันจะยังปรองคอง
ต้องแบบผู้ศิษย์ร่วมอาจารย์
บันชอลูกยาเมตตาท้าย
ช่วยเปิดชัยห้อมล่อมหาร
จะได้กลับจากแถวแนวพนานต์
คืนสู่สถานวังใน
ฯ ๖ คำ ฯ

๕
๑) เมื่อนั้น

เกียรติรถเคารพบไหว้
แล้วร่ายมนตร์เรียกศรเกรียงไกร
ให้กลับคืนแหล่งด้วยเร็ววรา

ฯ รวี ๒ คำ ฯ

๑) แล้วสององค์^๕ ขึ้นทรงรถราช
เสนามาตยัสสะพรัง^๕ ทงหลังหน้า
จึงเดินขบวนยาตรา

เคลื่อนกลาเข้าสู่เวียงชัย

ฯ เชิด ๒ คำ ฯ

๕
๑) เมื่อนั้น

ท้าวภิมาสูรเป็นใหญ่
ครนถึงที่ยังวังใน
อัชใจเป็นพันพันทวี

ฯ ๒ คำ ฯ

มอญรำคาบ ยังกิดยั้งช้องชัถจิต

๑) ยังกิดก็ยั้งบัลลีส

เสียแรงมีบุญญาวิชาตี
มีแต่พ่ายแพ้เกียรติรถ
จะทำอย่างไรอย่างไรเขาไม่โกรธ
จะถือโทษไม่ถนัดชัตไปหมด

จะพาลเขาตรงตรงคงเสื่อมยศ
 จะถูกนินทาหมกทั่วไป
 จำจะใช้บัญญัติหาอุบาย
 โยกย้ายเอาเปรียบให้จ้งได้
 คិតคุชั้ชวางทุกอย่างไป
 ฎวไนยหนึ่งนึกตรึกตรา

๖ คำ ๖

๑) เหลือบไปเห็นองค์บุตรีราช
 เข้าม่าอภิวาทอยู่ตรงหน้า
 จ้งปราศรัยโถมเจลาเขาวภา
 แ่นะสุวรรณเทศาลูกรัก
 บั้คั้นพ้อมมีความซัดซ้อง
 จ้งหม่นหมองอารมณ์ระบมหนัก
 เห็นอยู่แต่เจ้าเขาวลักษณะ
 จะช่วยเปลื้องความหนักในคราน

๖ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

นางสุวรรณเทศามารศรี
 นบนอบคอบราชวาที
 แม้มีพระประสงคี่สิ่งใด
 ถ้าหากตุข้านสามารถ

จะสนองรอนมาทสำเร็จได้
 ขอให้พระบิดาบัญชาใช้
 ข้าจะไปทำตามพระบัญชา

๖ ๔ คำ ๖

๑๑ ^๔ ^๕ ^๕ ^๕
 ๑๑ เหมือน

ภีมะเกษมสันต์हरราชา
 ประโลมลูบจูบองค์พระธิดา
 แล้วมีพจนาบอกอุบาย
 ลูกก็รู้มนตราวิเศษมาก
 หลากหลากพอสอนไว้เหลือหลาย
 จงเสร้างทำตักน้าปางตาย
 ล่องลอยตามสายชลธาร
 ผ่านไปใกล้สวนเกียรติรถ
 แล้วเผยพจนเพรียกพร้องด้วยคำหวาน
 ให้เขาช่วยขึ้นพ้นชลธาร
 แทนนหมตกิจการของลูกยา

๖ ๖ คำ ๖

๑๑ ^๔ ^๕ ^๕ ^๕
 ๑๑ เหมือน

นางสุวรรณบัณฑุกัมภีเกศา
 ไม่เคยขัดคำรัสพระบิดา
 นางทูลลารับจากปราสาทชัย

๖ เพลง ๒ คำ ๖

โล้ ๕ ค่ำ ๕
๑ กรนถึงซึ่งฝั่งนทีศรี

ก็โจนลงวารีกะแสใส

จึงลอยล่องฟ่องฟองชลาลัย

ผ่านไปทางสวนมาลา

ฯ โล้ ๒ คำ ๖

ว่า ๕ ๕
๑ เมื่อนน

ฝ่ายพระเกียรติจรดผู้รุ่งฟ้า

รณรมย์ชมสวนมาลา

ได้ยินเสียงกัญญาทีในธาร

เสียงนางกู่ก้องร้องให้ช่วย

รณรวยสุนทรอ่อนหวาน

รีบไปมองหามิช้านาน

ก็เห็นนางลอยผ่านหน้าไป

จึงรีบเปิดองประคำประเจียดยันตร์

เร็วพลันแขวนกิ่งพุกษาใหญ่

แล้วโคตลงสู่ชลาลัย

ว่ายตามอรไท้ไม่รอร่า

ฯ ว่า ๖ คำ ๖

๑ เมื่อนน

ฝ่ายภีมาสุรยักษา

พอเกียรติจรดลับตา

ก็ออกมาจากที่แฝงอินทรีย์
 ฉวยผ้าประเจียดยันตร์ลง
 กับประกาศฤทธิ์รงค์ทรงศรี
 ชนมารชนชมยินดี
 วัลหลีกไปไม่รอนาน

๖ เซ็ด ๔ คำ ๖

๑๐ เมื่อนั้น

พระเกียรติรดยศไกรใจหาญ
 ช่วยนางรอดจากชลธาร
 พิศศุเขาวมาลัยกษัตริย์รัก

๖ ๒ คำ ๖

ชาติรี โฉมเฉลา

๑๐
 พี่เห็นเจ้าเขาวมาลัยสงสารหนัก
 เจ้านโถมเจ็ดเลิศลักษณ์
 เป็นนางยักษ์หรือเทพบุตร
 เผอิญน้องล่องลอยชลาลัย
 พี่ช่วยได้เป็นวาสนาพี่
 เหมือนนบผลอยมาในวาริ
 เป็นบุญพี่เก็บได้จึงไผ่ดอม
 ตัวเจ้าชื่อไรจักใครรู้
 เอ็นดูเถิดโถมทรผู้ผมหอม

แม่น้องรักสมักรจิตกึกประนอม

จะถนอมขวัญตาทกว่าจะตาย

ฯ ๖ คำ ฯ

ร่าย ๘ ๕
๑ เมื่อนั้น

นางสุวรรณเกศาโฉมฉาย

ได้ฟังคำอ่อนหวานเก้ช้านกาย

ข้าเลี้ยงชายนัยนาแล้วพาที

ข้าเป็นลูกอสุรินทร์ผู้บนขันท์

ชื่อสุวรรณเกตามารศรี

อันพระองค์ทรงช่วยชีวี

พระคุณมีเหลือล้นเป็นพันไป

แต่จะตรัสเย้ายวนชวนเสวาท

คู่กาเกินนิศราชหาควรไม่

ถ้าแม่ขันทงปวงล่วงรู้ไป

เขาจะไผ่ตักนินทา

ฯ ๖ คำ ฯ

ไฮ้โถม ยอดมิ่ง
๑

เพราะพี่รักเจ้าจริงจึงหาญกล้า

ครั้นว่าพี่จะรอขอบิดา

ก็ห่วงวงหนักซักซำไม่ทันใจ

มิใช่พี่ลามลวนชวนให้ชั่ว

ให้ตัวน้องหมองมัวก็หาไม่
 ขอแต่เพียงน้องตอบให้ชอบใจ
 ว่าน้องไซร์รักตอบชอบพี่ชาย
 ถึงจะต้องรอนไปไม่ขัดข้อง
 ถ้านั้นใจใต้น้องสมมุ่งหมาย
 ขอแต่เจ้าสุวรรณพรรณราย
 ตอบพี่ชายคำเดียวให้ชื่นใจ

๖ ๖ คำ ๖

ว่า ๘ ๕
 ๑ เมื่อนั้น

นางสุวรรณเกศอาชฌาสัย
 ยมพลางทางตอบคำไป
 ช่างกระไรเข้าช้อยวน
 น้องเป็นหญิงย่อมอายและชายหน้า
 ลืมกระมังเจ้าชายอยู่กลางสวน
 ขอเสียที่ย่ำตามมาลามลวน
 ไม่ควรที่จะทำเช่นนั้น

๖ ๔ คำ ๖

๘ ๕
 ๑ เมื่อนั้น

เกียรติรถลกลไฉ่นางโฉมศรี
 ทามวอนงอนง้อพาทิ
 เข้าชกัญญาชะล่าใจ

จึงไม่เห็นอสุราเสนาमार
ที่แอบเขาอุทยานจนใกล้
กรันเหลียวดูประเจียดประก่ำไชร
เห็นหายไปที่ตะลิ่งตึงกาย

๖ ๔ คำ ๖

๑ บัคนัน

ผายเสนาमारทั้งหลาย
ก็เข้าแหวดล้อมห้อมกาย
จับพระลือสายพาไป

๖ เชิด ๒ คำ ๖

๑ กรันถึงปราสาทราชฐาน
มหากายนายमारผู้ใหญ่
จึงทูลแถลงกิจจาไป
พระกุมารนไชรล้วงอาญา
เข้าไปพบกำลังเธอรังแก
หม่อมแม่สุวรรณเกศา
ข้าจึงได้นำพระองค์มา
สุดแท้แต่พระเมตตาปรานี

๖ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อนัน

ภิมะสิทธิศักดิ์ยักษี

ได้ฟังจึงกล่าวโดยดี
 ว่าเพื่อน^๕ได้ทราบก็เสียใจ
 ถ้าแม่รักเจ้าสุวรรณเนกศา
 มาสู่ขอบิตาคงยกให้
 ซึ่งลอบปลงรักกันเช่นนั้น^๕ไซร้
 เป็นความผิดยิ่งใหญ่ไม่ควรการ
 คร^๕นี้จะยกโทษให้ในเกรง^๕
 จะเป็นเยี่ยงไม่ดีเสียหลักฐาน
 จำจะต้องลงโทษทรมาน
 ลุกยาจะว่าขานประการใด

๖ ๖ คำ ๖

๑ เมื่อ^๕
 เกียรติรถบังคมประนมไหว้
 ทูลว่าข้าผิดไปแล้วไซร้
 สุดแท้แต่ภูวไนยจะบัญชา

๖ ๒ คำ ๖

๑ เมื่อ^๕
 ภิมะกุมภันทกัทร^๕รธา
 ทอบว่าถ้าจะ^๕นั้นกับิตา
 จะไต่ลองวิชาให้เห็นชัด

จะเลือกใช้ให้ทำการสามสิ่ง
 เจ้าอย่าประวิงข้อมขัด
 หนึ่งคือให้เจ้าบริบัต
 จัดสร้างภูเขามหิมา
 ให้สูงสิบเส้นเป็นกำหนด
 พร้อมหมกด้วยพรรณพฤกษา
 จงสร้างกลางทุ่งหน้าพารา
 ให้แล้วในเวลารุ่งเช้า
 ถ้าแม่สร้างไม่เสร็จสำเร็จการ
 จะสั่งให้ประหารชีวิตเจ้า
 นเป็นปฐมกิจอย่าดูเบา
 เจ้าจงรีบไปเตรียมการ

๖ ๘ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

เกียรติยศคำนับรับบริหาร
 กลานคล้อยดอยจากพระโรงธาร
 กลับสู่สถานตำแหน่งทอง

๖ เสมอ ๒ คำ

พระยาไถก

๑) เอนองค์ลงเหนือบรรจถรณ์

เร้าร้อนกมลหม่นหมอง
 โย้ทรมสงวนนวลละออง

เพราะรักเจ้าจึงต้องลงทัณฑ์
 ถึงจะตายไม่เสียตายซึ่งชีวิต
 ขอแต่ได้จุ่มพิศแม่จอมขวัญ
 โอ้เริ่มจะสมักรรักกัน
 ยังมีทันสมสวาทต้องคลากโคล
 เพราะมัวเหม่อเพลออยู่ไม่รู้เท่า
 เขาจึงลักประเจียดไปได้
 ไร้ประเจียดสำคัญนั้นไซ้
 ไม่สามารถเรียกหาพระอาจารย์
 ครองนสนแรงสนฤทธิ
 สุกคึกสุดหลักภัยผลาญ
 โอ้กรรมทำไว้แต่ก่อนกาล
 ตามมาราณูรมเจ้าเศรษฐีอร่า

๖ โยค ๘ คำ ๖

๑๐ ร่าย พอโศกสร้างพลางเห็นวานร
 มานอบกายถวายกรอยู่ตรงหน้า
 จึงตรัสปราศรัยไปมิช้า
 กระบี่มาจากหนตำบลใด

๖ ๒ คำ ๖

เอรจาโชน

๑ กระบี่ประนมบังคมไหว้ทุกกิจจา
 ว่าตูข้าชื้อวายุหัตถ์คนขยัน
 หม่อมแม่สุวรรณเทศาเยาวเรศ
 ร่ายพระเวทเรียกขำมาเมือก^๕
 จากเชิงมหาคีรีหิมาลัย
 แล้วตรัสใช้ให้ขำมาทูลพระองค์
 อย่าให้ทรงพระวิตกกอกต่อไป
 อันจอมอสุรตรัสใช้ให้สร้างภูเข
 บริวารข้าพเจ้าจะสร้างถวาย
 มิให้ลำบากวรกายของพระองค์
 ขอเชิญแต่ให้ทรงกำบังงาน
 พอถึงกาลเวลารุ่งพุ่ง^๕
 จงทรงตงยอดคิรีเป็นทเสา^๕เสร็จ
 เฉพาะเมื่อขุนยักษเสด็จไปคูคีรี
 นะพระเจ้าข้า ฯ
 ร่าย ๘ ๕
 ๑ เมื่อนั้น
 เกียรติรตปรีดิ์เปรมเกษมศรี
 เห็นสุวรรณเทศานารี
 ท่วงที่เสน่หาน่าปลื้มใจ

แล้วตรัสแก่กระบี่ผู้มีฤทธิ์
เราขอบจิตตัวท่านหาเหนื่อยไม่
ตรัสพลางทางตามกระบี่ไป
ยังที่ทุ่งใหญ่นอกพารา
ฯ เชิด ๔ คำ ฯ

เจรจาโชน

๑ วายุกัมพูคีตักตามิชาติ
ก็ร้องเรียกขุนกระบี่ผู้บริวาร
แล้วสั่งการเสร็จสรรพบนหน้าที
กองหนึ่งให้ชนศิลาตีตมำก้อชนม่น
กองหนึ่งให้หาสารพันพฤกษาชาติ
แลดูก็นำประหลาดเหล่าวานร
ก้อสิงขรชนจับไว้ในชั่วพริบตา
ปลูกพฤกษาค้นใหญ่ใหญ่ใบช่อม
เป็นพวงพุ่มผลิดอกและออกผล
พอรุ่งแสงสุริยาก็เสร็จพอดี
ฯ รำคาบ รวี ฯ

๑ ฝ่ายภีมาสูรยักษีพอไค้เวลา
ก็ออกมาที่หน้าทวารเมือง
เห็นภูเขอันเขื่องตั้งอยู่ทนน

ก็เห็นเป็นมหัศจรรย์อันปรากฏ
จึงร้องเรียกเกียรติธรรมาชมเชย
กระไรเลยลุยกษ่างนารัก
เจ้าเก่งกว่าปวงยักษ์ในแดนบาดาล
วิชาชาญเก่งนักหนาเสนาให้
บัดนี้จะให้กระทำการที่สอง
แต่ลูกไม่ต้องวิตกตระหนกใจ
บายวันนั้นจงเข้าไปพระโรงรัตน์
พ่อจะจัดธิดาของพ่อถ้วนทั้งร้อย
ให้คอยเจ้าเลือกดูอยู่ที่นั่น
แม้ชี้ได้คนไหนสุวรรณเกศา
พ่อจะยกธิดาผู้นั้นให้
แต่ถ้าไม่ทายลูกให้ถูกตัว
เจ้าจะต้องเสียหัวเป็นแม่หมัน
ว่าพลางทางกุมภันต์ผันพักตร์ไป
คืนเข้าสู่วังในมิช้าที
บัดนี้ ฯ เชิด ฯ
ร้าย ๘ ๕
๐ เมื่อนน
องค์พระเกียรติธรรมาศรี

กลับถึงตำแหน่งจันทน์อันรู้
 ยินดีกระหึ่มกริมใจ
 อันจะให้ชูชู้ผู้ยอศรัย
 เราหรือจะพัวพันได้
 แต่หวนระลึกตริกไตร
 จะมีกลอย่างไรตอกกระมัง
 ขณะนั้นเหลือบเห็นเศษกระดาษ
 วางอยู่ที่อาสน์ที่นั่ง
 กลีสารอ่านคู่มือจริง
 เห็นมีคำสังเขียนไว้
 ว่าพระองค์จงดุแมลงวันทอง
 จะชี้ให้เห็นน้องอย่าสงสัย
 ทราบลักษณะทรงศักดิ์ก็ตั้งใจ
 ได้เวลารีบไปพระโรงธาร
 ๆ พระยาเดิน ๘ คำ ๆ
 เข้าหลัด^๑ ชั้นเดียว ครั้นถึงพระโรงโสภาส
 อภิวัตตสุรามหาศาล
 แล้วแลดูทรงร้อยนงคราญ
 แลสถานเหมือนกันทรงร้อยองค์

ยิ่งคุณโถมยงพะวงจิต
ยิ่งพิศยิ่งสนเท่ห์เล่ห์หลง
รูปร่างแน่นน้อยทงร้อยองค์
ไม่มีผิดโถมยงผู้ยอตรัก
แลจนจนเห็นแมลงวันทอง
เกาะแก้มนวลน้องแน่ประจักษ์
จึงจูงกรโถมยงนงลักษณ์
ไปเฝ้าขุนยักษ์บังคมคัด
๖ เขตหนึ่ง ๖ คำ ๖
ร้าย ๘
๑) เมื่อนั้น
อรุณรินทร์เสวร้างสำรวจสรวลสันต์
เจ้าทั้งสองควรรครองคู่กัน
เพราะฉะนั้นบิดาไม่ซัดใจ
เจ้าสุวรรณเกตศานารี
จะได้เป็นราชินีมีศใหญ่
พื่อนไม่มีแก้วโต
จะทำยกเป็นให้อย่างพอดี
จำเป็นต้องวานลูกยา
หาแก้วมาให้หมั้นเหสี

จงไปเอามุกดาเลิศดี
 ในหงอนवासกรีราชา
 รีบไปอย่าได้เห็นนาน
 อย่าให้มันนงคราญต้องคอยท่า
 แม้มิไปตามใจของบิดา
 จะต้องลงอาญาถึงชีวิตัน

๖ ๘ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติรถตระหนกอกสัน
 แต่แสรังทำแยมั้มด้วยพลัน
 ไม่อยากให้กุ่มภักข์เห็นอกใจ
 ทูลว่าข้าขอไปตริกรทอง
 มองคูลาทางให้จงได้
 พุดเสร็จจึงลาภูวไนย
 ออกไปจากห้องพระโรงธาร

๖ เสมอ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

จอมอสุรฤทธิไกรใจหาญ
 เกียรติรถออกไปพันทวาร
 ชุนมวารก็สำแดงไกรธา

๕ ๕
ขบเขยวเคยวกรามคำรามฮือ

คูหรือฮีสวรรณเทศา

เสี้ยแรงกูรักยั้งยอชติคา

ฮุดส่าห์สอนวิทยาทุกสิ่งไป

มึงกลับคิตคตขบถกู

ช่วยซู้ตถกกูเล่นได้

แต่ว่าครานกุ่มนใจ

ซู้มึงต้องบรลยเป็นแนนอน

เฮี้ยท้าวนางพาทวีฮั้วชาติ

ไปคุมไว้กำหนดกมาศของมันก่อน

ถึงเวลาฆ่าซู้กุ่มสมจร

กูจะให้พันพอนเสี้ยพร้อมกัน

๖ ๘ คำ ๖

๑๕
๑ บัดนั้น

ท้าวนางแสนกล้วจนตัวสั้น

รับราชบัญญัติกุ่มกัณฑ์

กุ่มสุวรรณเทศาพาไป

๖ ซุบ ๒ คำ ๖

๑๕
๑ ฝรั่งกา เมื่อนั้น

นางสุวรรณเทศาฮั้วฉฉาย

พอถึงกำหนดจันทน์ทันใด
 เข้าห้องในนอนหนึ่งบนเตียงทอง
 จนเห็นท้าวนางผู้ชรา
 สนิทนิทราแล้วทงผอง
 จึงหยิบผ้าสไบไหมทอง
 นวลละอองจึงผูกหุ่นยนต์
 ยอกรประนมเหนือเศศ
 ไหว้ไทเทเวศในเวหน
 แล้วนางโคมเจลาเป่ามন্ত্র
 หุ่นยนต์ ก็ลุกขึ้นวันทา

ว ๖ คำ ๖

แยกไท หุ่นยนต์นฤมลนฤมิตร
 ©

ไม่เพี้ยนผิดสุวรรณกศ

สำแดงท่วงทีกริยา

เหมือนนางอสุราทุกสิ่งอัน

ว ๒ คำ ๖

ร่าย เมื่อนั้น
 ©

นางผมทองปรีดิ์เปรมเกษมสันต์

จัดรูปหุ่นให้นอนเตียงสุวรรณ

แล้วแจ่มจันทร์รับสัสนี้ไป

๖ เช็ด ๒ คำ ๖

๑ ครั้นถึงซึ่งคำหนักเกียรติภ

โถมยงก็ประณตประนมไหว้

ทูลว่าในครานี้ไซ้

พระบิดาเกล้งใช้เพื่อให้ตาย

อันจะไปชิงแก้ววาสุกรี

ฤาจะมีโอกาสได้ตั้งหมาย

เห็นซัดว่าประสงค์จ้งร้าย

หมายฆ่าพระองค์เป็นแน่นอน

ส่วนหม่อมฉันนั้นสั่งให้ชิงไว้

ที่ตำหนักข้างในโน้นก่อน

เมื่อเอาพระองค์ไปพันฟอน

พระบิดาจะฆ่าเสียพร้อมกัน

๖ ๖ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติภดลอบนางพลาจรับขวัญ

เมื่อองค์พระบิดาอาธรรม

หมายมั่นสังหารผลาญชีวา
 เหลือที่จะอยู่ต่อไป
 ที่ในแวนแคว้นแดนยักษา
 ขอเชิญสาวสวรรค์ขวัญฟ้า
 ไปกับพี่ยาอย่าช้าที
 เห็นนางท่าทางไม่ข้องขัด
 หน่อกษัตริย์ปรีดิ์เปรมเกษมศรี
 หยิบกระตาชวาคอักษรสุนทรดี
 ทูลองค์อสูรจอมบาตาล

ว ๖ คำ ๆ

บิแก้วน้อย ในลักษณะนั้นว่าข้าพระบาท
 ๐

อภิวัตพระบิดามหาศาล
 เมื่อแรกคชขามาเมืองมาร
 พระภูบาลเมตตาปราณี
 ชูขาทองมหนักตัญญู
 หวังอยู่เป็นข้าบาทศรี
 แต่เผอิญเคราะห์ร้ายหมายดี
 ภูมิกลับทรงพระโกรธา
 ข้ามได้ตั้งจิตคิดกด

แต่ทรงยศกลับปองเช่นฆ่า
ขอบังคมแทบเบื้องบาท
ทูลลาพระบิดาแต่บัดนี้

๖ ๖ คำ ๖

ร่าย
๐ เขียนเสร็จจึงถือหนังสือไป

ปิดไว้ที่ประตูปราสาทศรี
ชวนสุวรรณเอกศานารี
อย่าซ้ำที่เราจำจะรีบไป

๖ ๒ คำ ๖

๐ เมื่อนั้น

นางสุวรรณเอกศานารี
ทูลว่าถ้าจะไปเช่นนั้นไซ้
คงจะไม่ได้ผ่านทวาร
จำจะต้องจำแลงแปลงกาย
เพื่อลวงไพร่นายยักษ์
ว่าพลางทางไหว้ท้าว
หลับตาร่ายเวทพิเศษดี
๖ ๓ นิมิตร ๔ คำ ๖

วรเชฐ
 ๑ รูปทรงสององค์จำแลง
 เปลี่ยนแปลงเป็นสองยักษ์
 สองชราวงงันนำขันตี
 พากันจรลีรับไป

ว เชิด ๒ คำ ๖

ว ๑ มาจะกล่าวบทไป
 ถึงนางข้าหลวงน้อยใหญ่
 ครั้นถึงเวลารุ่งรำไพ
 เข้าไปปลุกบรรทมนางผมทอง
 เห็นหุ่นยนต์ต่างคนไม่รู้เท่า
 สำคัญว่านางเยาว์นั้นเศร้าหมอง
 ต่างพูดปลอบทราชมสงวนนวลละออง
 บ้างประคองนั่งชันแล้วถามไป
 แต่รูปหุ่นมีแต่พยักหน้า
 จะพูดจาอย่างไรก็หาไม่
 เครื่องเสวยที่เคยชอบพระทัย
 รูปนิมิตมิได้โยคี
 พิเลียงข้าหลวงปวงตกใจ
 นี้หม่อมแม่เป็นไรไปเล่านี้

เรียนคุณท้าวโปรตเรียกหมอมาที่

พระบุตรไม่ทรงพระสบาย

ฯ ๘ คำ ฯ

(เจรจา ตัดจำอวด ตามหมอเข้าไปตรวจ

อาการพระบุตร แต่เอายาอะไรให้กินรูปหุ่น

ก็บัดด้วยทกหมด ฯ ล ฯ)

ร้าย

๑) หลายหมอตตรวจตราพระอาการ

หยูกยาหลายขนานไม่เห็นหาย

ท้าวนางต่างสิ้นและพรันกาย

นำข่าวร้ายไปทูลอสุรา

ฯ เช็ด ๒ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น

ภีมาสูรสิทธิศักดิ์ยกษา

ได้ทราบข่าวตกใจรีบไถลคลา

มายังตำหนักพระบุตร

ฯ เช็ด ๒ คำ ฯ

๑) ครั้นเห็นรูปหุ่นสุนทรลักษณ์

ขุนยักษ์ชกใจตั้งไฟ

เหม่อเจ้าบุญญากาลี

หน้าตาดีดีแสรังมารยา

แต่ครั้นเข้าไปจ้องมองใกล้ใกล้
 ให้บังเกิดสงสัยเป็นนักหนา
 รูปนี้เหมือนรูปเจ้าธิดา
 แต่ไม่มีแววตาเหมือนตาคน
 คิคลางทางตักเอาน้ำมา
 ว่าคาถาพิมพ์พำพรำบน
 เสกแล้วจึงเอาน้ำมนตร์
 รดรูปหุ่นยนต์ด้วยทันใด

ฯ ๖ คำ ฯ

หรือ
 ๑) เศษะเวทมนตร์ของยักษ์ชา
 รูปนิมิตมายาบทนได้
 รูปหุ่นนั้นหายกลายเป็นไป
 เป็นผ้าสไบไปพลัน

ฯ ๖ คำ ฯ

๑) เมื่อนั้น
 ภิมะโกรธากายาสน์
 ชูตู่ถ้ำแก่แลก้านัด
 ปล่อยให้อีสวรรณหนีไป
 ผากไว้แล้วจะลงอาญา

ให้สมที่เฉื่อยชาเสียผู้ใหญ่
ตรัสพลางทางรีบครวไล
ออกไปสู่พระโรงโอราร
ฯ เชิด ๔ คำ ฯ

๐ ทรัสแก้มหากายนายทหาร
มันเกิดการอัปลักษณ์เป็นนั๊กหนา
บัค^๕นอสุวรรณกัลยา
บังอาจหลบหน้าหนีไป
เจ้าจงรีบใช้ใครไปคู้
มันจะไปหาชู้หรือไฉน
แม้พบอยู่กับชู้ของมันไซร์
จงฆ่าเสียอย่าไว้ชีวะ
ฯ ๔ คำ ฯ

๐ บัค^๕น
มหากายบังคมกัมเกศา
ทูลว่าข้ารับข่าวมา
ว่ามหาอุปราชนั้นหายไป
เสนาได้ประสบพบสาร
ปิดไว้ที่ทวารค้ำหนักใหญ่

ว่าพลางทางนำสารไซรั
 ถวายแก่ภูวไนยจอมบาตาล
 ๖ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อหน

พญักษ์อ่านลักษณ์อักษรสาร
 กริ้วโกรธพิโรธตั้งไฟกาลป์
 ขุนมารกระเทิบบาทา
 แล้วสั่งกาพมุขเสนี
 อย่าช้าที่รีบคุมยักษา
 ไปตามสองคนนั้นมา
 อย่าช้าไปพลันในวันนี้
 ๖ ๔ คำ ๖

๑ บัดนี้

กาพมุขรับสั่งใส่เกศ
 ออกมาเลือกทหารฝีมือดี
 แล้วชวนกันรีบรี่เร็วไป
 ๖ เช็ด ๒ คำ ๖

๑ เมื่อหน

นางสุวรรณเกศอาชฌาสัย

ไต่ยืนเสียงยักขามาแต่ไกล
อรไทกราบทูลพระทรงธรรม์
จำต้องจำแสงแปลงกายา
เพื่อหลอกดวงอสุราโมหันธ์
ว่าพลางทางไหว้เทวี
แจ่มจันทร์ร้ายเวทมณฑรา

ว รัว ๔ คำ ๖

๑ รูปทรงสององค์ก็พลันหาย
นางกลายเป็นก้นพุกษา
พระกลายเป็นกระบี่ลีลา
ร้ายถึงพุกษาค้วยว่องไว

ว เชิด ๒ คำ ๖

เจรจาโชน

๑ ฝ่ายกาพมุขครั้นยกไปถึงกลางป่า
แลเห็นก้นพุกษาอันงามงอน
เห็นวานรเผือกผู้อยู่บนนั้น
กุมภภัณฑ์จึงปราศรัยด้วยไมตรี
ว่านี่แน่ะกระบี่เราขอถาม
ท่านไต่เห็นนางงามทรมสวาท

กับชายหนุ่มรูปสะอาคเอี่ยมสำอาง
ผ่านมาทางหน้าหรืออย่างไร ฯ

๑๐ กระบี่จำแลงแสรงค์ทอไปอย่างอ่อนหวาน
ว่าเราไ้เห็นนงคราญรูปโสภาก
กับชายหนุ่มเดินมาแต่เมื่อก
แต่บัดนี้ไม่เห็นแล้ววันระอสุรา ฯ

๑๑ กภาพมุขเสนานันพาช่อ
เพราะถือว่าเจรจากับลิงไพร
จึงพูดตอบว่าขบใจที่บอกกคดี
แล้วอสุรีก็นำพลกันต่อไป
เที่ยวกันดูในแนวไพรจนย่าเย็น
จะพบเห็นสองกษัตริย์ก็หาไม่
จึงจำใจรีบกลับไปบาคาล
ทูลรายงานแต่ราชามีข้าที่
บัดนั้น ฯ เชิด ฯ

๑๒ ภิมาสุรย์กษีเห็นเสนา
กลับเข้ามามือเปล่าก็ช้ใจ
จึงถามว่าอย่างไรไม่ได้คว
มุกหัวกลับมาเปล่าเปล่าไม่เข้ากร ฯ

๑ กาพมขุนายทหารทูลตอบไป
 ว่าข้าได้ค้นในแนวไพรจนยำเ็น
 ได้พบเห็นแต่กระบี่ตัวสีขาว
 มันบอกข่าวเห็นสองกษัตริย์รีบรัดไป
 นะพระเจ้าข้า ฯ

๑ ก็มาสรได้ฟังไข้อยิ่งโมโห
 ทศอัยมิ่งหัวโตโง่เสียเปล่า
 ไม่รู้เท่าอัยมุนุชย์กับนารี
 ในแนวป่าแถบนั้นมีลิงที่ไหน
 เขาหลอกกิ้งหลงไปได้หน้าแก่นัก
 พลอยให้กูเสียศักดิ์ใช้คนทราม
 ครั้นจะใช้ให้ใครไปตามไม่ทันใจ
 กูเองจะต้องไปในบัดนี้
 ว่าพลางอสูรสิงจากอาสน์
 เรียกแสนเสนามาตย์ให้โดยเสด็จ
 รีบระเห็จจากพารามิข้าที่
 บัดนี้ ๕ ๕ เชิด ๕

๑ เหมือนน
 ฝ่ายสุวรรณเกตตามารศรี
 ได้ยินเสียงหวั่นไหวในเมฆ
 คราน์บิคุรงค์กตามมา

จึงทูลพระเกียรติกรถยศยง
 ขอพระองค์อย่าเป็นห่วงข้า
 รีบเสด็จเร็วไปในพนา
 ข้าจะห่วงพระบิดาของข้าไว้

๖ ๔ คำ ๖

๑๑) เมื่อนั้น

เกียรติกรตอบว่าอย่าสงสัย
 อันพี่จะทงน้องไซ้
 ทงไม่ได้แน่แล้วนะแก้วตา
 มาเถิดมารับครรรไล
 พี่แลเห็นควันไฟอยู่ข้างหน้า
 ว่าพลางจงกรวนิดา
 พาสู่อาศรมพระมุนี

๖ เช็ด ๔ คำ ๖

๑๒) เมื่อนั้น

พระภักทว่าชฤาษี
 เห็นหน่อกษัตริย์กับนารี
 เข้ามาอัญชูลึงตงาม
 จึงกล่าววาจาปราศรัย
 เป็นอย่างไรหลานยาตาขอตาม
 หลานจงแถลงแจ้งความ
 โดยย่อไปตามเหตุการณ

๖ ๔ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น

เกียรติจรดจึงตอบไซ้ชาน
แถลงแจ้งเหตุทุกประการ
ให้พระอาจารย์ทวารวดี

๖ ๒ คำ ๖

(เจรจาเล่าเรื่องพอสสมควร)

๑ กำลังซักไซ้ไร้ไต่ถาม
ยังมีทันได้ความถ้วนถี่
พอได้ยินเสียงพลอสุรี
พระมุนีเปิดเกลดแลไป
เห็นทหารหมู่มารล้อมกุฎี
พระมุนีชุนเคืองหนอยไม่
กำทรายร้ายมนตร์แล้วขว้างไป
ทันโดยักษ์กลายเป็นศิลา
เว้นแต่ภิมะอสุรี
มีประจำศักดิ์สิทธิ์ฤทธิ์กล้า
จึงคงกายไม่กลายเป็นศิลา
ลัมย์ยังพสุธาสลับไป

๖ ๖ คำ ๖

๑ กรนเมื่อกลับพนกินดี
ภิมะพิโรธโกรธใหญ่

ลูกชั้นกระที่บาทควาดไป
 เหม่เหม่ซีไพร่ทงนงฤทธิ
 ฉะนหรือว่ามีศีลธรรม
 คบคนระยำทำผิด
 เอาเด็กขรวัวครจระวัพิษ
 เกรงจิตกุ่มกัณฑ์ณ วันน
 ว่าพลางทางเดินไปอาศรม
 พอพบหน้าพระพรหมฤษี
 พรหมทักคำเงื่อง่าท่าจะตี
 อสุรีนบนอบหมอบวันทา

๖ คำ ๖

๑) เมื่อนั้น

องค์พระอาจารย์ฦานกล้า
 ช้หน้าว่าเหวยอ้ายพาลา
 จะทำร้ายครุบาหรือว่าไร
 ทัวมึงใจพาลสันตทานชั่ว
 มีคมัวโมหะจิตอิจฉาใหญ่
 ปองร้ายเกียรติกรดยศไกร
 เขาไซรัช้อตรงจงใจตี
 มึงมุงร้ายหลายครั้งทงยอกยัก

ลอบลักประก้ามณีศรี
อีกประเจียดลงยันตร์อันแสนดี
สองสิ่งนี้จงรีบเอาคืนมา
อนึ่งเพื่อแก้การพาลพาโล
เจโกแก่เขามากนักหนา
จงยอมยกยพัตศรีสุตา
ให้แก่หลานของข้าอย่าหวงกัน
อาจารย์ว่ายาคือถือทริ
อย่ามารีโทโสโมหันธ์
บัตเดียวสาปเป็นเหยเสียฉับพลัน
ให้สาใจกุมภันท์ที่ใจร้าย

ฯ ๑๐ คำ ฯ

(ถ้ามีเวลาเจรจาบ้างก็ได้)

๕
๐) เมื่อนน

ขุนยักษ์ฟ่งไขก็ใจหาย
หนาวสันระรวท้วกาย
ยอกรถวายอัญชุตี
ขอโทษเถิดเจ้าช้อย่าขัดใจ
ขอย่าให้เป็นเหยเสียราศี
ข้าจะปฏิบัติโดยดี
ตามพระมุนีสั่งมา

ฯ ๔ คำ ฯ

๕
 © เมื่อนั้น

พระมุนียินดีหัวเราะว่า
 จึงเรียกนางกับหลานหลานออกมา
 ให้อสูรราชาออกภัย
 แล้วพระมุนีมีคุณ
 จึงเจิมจุดและระคน้ำมันตร์ให้
 ทำการอาวาทต่อหน้าไฟ
 เชิญทวยเทพไทเป็นพยาน
 แล้วจึงเอน้ำมันตร์ไปราครด
 ทงหมคอสูรทวยหาญ
 ก็กลับกลายร่างเป็นอย่างมาร
 มานมัสการพระสีหธา

๖ รั้ว ๖ คำ ๖

๕
 © แล้วก็มีมาสุรฤทธิรอน
 จึงให้พรแก่บุตรเสนาหา
 สององค์ประนมวันทา
 รับพรอสุราด้วยยินดี
 แล้วต่างองค์กราบลาพระศาบส
 ประณตรับพรใส่เกศี
 ต่างฝ่ายบ้ายพักตร์จรลี
 ไปที่ถิ่นเดิมด้วยพลัน

๖ เช็ด ๔ คำ



พิมพ์ที่โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [๕๑๑๒-๑๕๙/๑,๕๐๐]

โทร. ๐-๒๒๑๕-๓๖๑๒, ๐-๒๒๑๔-๓๕๕๗, ๐-๒๒๑๔-๓๕๖๓

นางศรีนทิพย์ นิมิตรมงคล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พฤศจิกายน ๒๕๕๑

<http://www.cuprint.chula.ac.th>